

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 1 (1886)

П'ятниця, 1 січня 2016 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

З НОВИМ РОКОМ — ЯКЩО ВІН НАСТУПИТЬ У КРИМУ БЕЗ «СВІТАНКУ»...

Поправши всі закони природи і здорового глузду, окупованій Крим розпочинає новий день і рік не світанком, а нічним мороком. Таки сталося те, про що ми тривожно попереджали у минулому номері «КС»: напевне, нажахане волелюбними україномовними «тряндами вовчицями» з вистави «Пісня Амазонки», яку представили на звітному концерті тиждень тому юні актори зразкової театральної студії «Світанок», начальство сімферопольського Палацу піонерів (не сумнівайтесь, саме ця назва скоро буде узаконена) підвелло під звільнення незмінного керівника студії, заслуженого працівника культури України Аллу Володимирівну Петрову...

(Продовження на 13-й стор.)

19 грудня 2015 року. Алла Петрова ще зі своїми «світанчатами»... (Фото В. Качули)

«НЕ ЦУРАЙТЕСЯ НЕНЬКИ-ВКРАЇНИ, ГОРНІТЕСЯ СЕРЦЕМ ДО НЕЇ!»

«КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ» ЗВЕРТАЄСЯ ДО СПІВВІТЧИЗНИКІВ ІЗ ЗАКЛИКОМ ПРО ДОПОМОГУ У ВІДРОДЖЕННІ ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ «МИ — ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!» І ПРИСВОЄННЯ ЙОМУ ІМЕНІ ДАНИЛА КОНОНЕНКА

«Духовні джерела кримських українців ніколи не замуляться, допоки є у нас своя вітчизна, своя прекрасна мова, своя національна гордість. І така чудова талановита молодь!»

Данило КОНОНЕНКО,

голова журі першого літературного конкурсу шкільної молоді Криму, голова Кримської республіканської організації Спілки письменників України, поет, лауреат літературної премії імені Степана Руданського

м. Сімферополь, 1998 рік

Такими словами Данило Андрійович Кононенко вітав переможців першого літературного конкурсу школярів Криму під

гаслом: «Ми — діти твої, Україно», який був проведений у Криму, в Сімферополі, напередодні Великодніх свят у квітні 1998 року, а згодом він щорічно проводився включно до 2007 року.

...О, братове мої!

Не соромтесь, благаю вас мови своєї,
Не соромтесь пісень,
що полонять увесь білий світ!
Не цурайтеся неньки-Вкраїни,
горнітеся серцем до неї,
Бо без неї зав'янем, загинем,
як гине у непогіді цвіт!

Автору цих рядків «Слова до кримських українців» Данилу Андрійовичу Кононен-

ку сьогодні виповнилося б 74 роки, а 15 січня минає рік, як не стало поета. І мені здається, що найкращим пам'ятником для Данила Андрійовича було б відродження на Всеукраїнському рівні літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!», тільки тепер — імені кримського поета Данила Кононенка, з оголошенням цього конкурсу для талановитих школярів усієї України. Адже усі 10 років, поки конкурс проводився в Криму, Данило Андрійович був його незмінним головою журі. Він багато сил та творчої енергії віддав, щоб цей конкурс проходив на високому рівні і щоб юні літературні «зірочки» відкривалися на кримському небосхилі.

За роки проведення конкурсу тисячі школярів Криму взяли в ньому участь, переможцями стали більше ста учасників, твори яких друкувались у часописі «Кримська світлиця» та виходили в окремих підсумкових збірочках.

Спонсорувати цей творчий захід від Канадського товариства приятелів України у 1998 році виявила бажання пані доктор Марія Фішер-Слик, встановивши три грошові премії за кращі літературні твори, написані українською мовою учнями кримських шкіл. І, звичайно, перед першим конкурсом хвилювались усі, хто підтримав цю нову на той час для Криму ідею. На Кримську республіканську організацію Спілки письменників України, Кримське товариство української мови імені Тараса Шевченка, Кримський інститут підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів освіти, Суспільну службу України м. Сімферополя та редакцію газети «Кримська світлиця» лягала велика відповідальність. Адже конкурс вирішили проводити не для нечисленних україномовних класів, які тільки починали відкриватися на півострові, а для усіх школярів Криму. Поставало питання, чи зможуть кримські школярі написати літературний твір українською мовою, адже викладання в школах велось переважно російською мовою? Непокоїло і те — чи дійде інформація до школярів про те, що оголошено літературний україномовний конкурс? Чи не заблокують цю інформацію на місцевому рівні, адже яке ставлення до української мови в Криму, ми добре знали...

І як же радів Данило Андрійович, а з ним і всі члени журі конкурсу, коли на адресу «Кримської світлиці» почали надходити листи з поміткою — на літературний конкурс «Ми — діти твої, Україно!». Одного разу, зайшовши в редакцію газети до кімнати, де працював Данило Кононенко, я побачив на його робочому столі цілу купу великих конвертів. Він усміхався у свої шевченківські вуса і радісно промовляв: «Ти тільки подивись, ти подивись, роботи на конкурс надходять майже із усіх регіонів Криму, і головне — не тільки від українців за національністю, а й від росіян та кримських татар. Конкурс відбудеться, я це вже бачу».

(Продовження на 12-й стор.)

1998 рік, початок! Голова журі Данило Кононенко вітає перших кримських переможців літературного конкурсу для школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!»

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

МИ ВИСТОЯЛИ!

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО НАПЕРЕДОДНІ НОВОГО РОКУ ВІДВІДАВ ВОЙНІВ АТО

У передостанній день року Президент відвідав Луганську область, де у місті Сєверодонецьк зустрівся з військовими – учасниками антитерористичної операції. Глава держави поспілкувався з військовими, привітав їх з Новим роком і вручив державні нагороди воїнам, що виявили мужність та героїзм, захищаючи державу.

Президент наголосив, що Україна пишеться своїм військом і довіряє йому. Стабілізація обстановки на Сході держави – основний здобуток у сфері безпеки та оборони за 2015 рік, підкреслив Глава держави.

«Дорогі брати! Про такі роки, як 2015-й, кажуть «один за три». Ми пройшли нелегкі випробування, географічно обороняючи Донецький аеропорт і Дебальцеве, Широкіне і Станицю-Луганську, Мар'їнку і Пески, багато інших населених пунктів і рубежів на Сході нашої країни. Усі разом ми – вистояли», – заявив Верховний Головнокомандувач.

Президент наголосив, що Україна та усі українці зобов'язані славному українському воїнству за те, що можуть святкувати Новий рік та Різдво. «Завдяки вам, тим, хто не за теплим столом, а в холодному окопі. Хто не з келихом у руці, а з автоматом напоготові», – сказав Петро Порошенко та висловив слова великої шані і глибокої вдячності українським воїнам від усіх українців.

«Перебуваючи разом з вами тут, на передовій нашої боротьби за незалежність і свободу, ще і ще раз наголошу, що гарантом збереження української державності є нові Збройні Сили України, які, народившись у полум'ї війни 2014 – 2015 років, змінилися та загартувалися», – сказав Петро Порошенко.

«Збройні Сили України відновили свою боєздатність, набули бойового досвіду, наростили оперативні спроможності, покращили технічну оснащеність та забезпеченість. Створено потужне угруповання військ, здатне дати відсіч агресору у разі ескалації конфлікту на Сході України», – наголосив Верховний Головнокомандувач.

Президент наголосив на необхідності подальшого реформування сектору безпеки та оборони, модернізації Збройних Сил України за стандартами НАТО.

Глава держави зазначив, що за рік суттєво нарощено бойовий склад, здійснено переход від застосування окремих зведеніх підрозділів до повноцінних військових частин, об'єднаних в оперативні угруповання. На східному напрямі створено три оборонні рубежі, обладнано понад 410 ротних та взвідних опорних пунктів, тиває обладнання це сімдесяті.

Протягом 2015 року до Збройних Сил України було поставлено понад 3600 одиниць нових та модернізованих зразків озброєння та військової техніки, близько 402 тисяч одиниць ракет і боеприпасів різного призначення.

Глава держави також поінформував, що започатковано низку проектів у сфері закупівлі, управління державними підприємствами, речового та продовольчого забезпечення, харчування військовослужбовців, а також забезпечення їх житлом. Власні помешкання цього року отримали понад 1300 сімей військовослужбовців.

Запровадження системи електронних закупівель дало змогу прискорити процедури торгів та заощадити понад 176 млн. грн. державних коштів.

Система речового забезпечення приводиться до стандартів НАТО, зазначив Президент. У 2015 році введено в дію 13 нових стандартів речового забезпечення. Протягом року війська отримали майже сто тисяч бронежилетів, стільки ж кевларових шоломів, 336 тисяч комплектів літніх польових костюмів, 216 тисяч утеплених курток, понад сто тисяч спальних мішків. Розробляються нові норми забезпечення речовим майном, куди входить найсучасніші зразки бойового обмундирування та спорядження.

Президент адресував новорічні вітання і волонтерам, які відіграли значну роль у цих перетвореннях. Разом із Верховним Головнокомандувачем військових – учасників АТО відвідали всі вищі військові керівники держави.

ПУТИН НЕ ПРИВІТАВ ПОРОШЕНКА І ЕРДОГАНА З НОВИМ РОКОМ

Президент Росії Володимир Путін не привітав з Новим роком президента України Петра Порошенка і президента Туреччини Раджена Тайпа Ердогана.

Як повідомляє прес-служба Кремля, серед лідерів іноземних держав і голів урядів, кого Путін привітав з Різдвом і прийдешнім Новим роком, немає також президента Чехії Мілоша Земана, президента Сирії Башара Асада, лідера Польщі та інших країн.

При цьому Путін направив вітання президенту США Бараку Обамі, Франції – Франсуа Олланду, канцлеру Німеччини Ангелі

Меркель, прем'єру Британії Девіду Кемерону і британській королеві Єлизаветі II.

Також президент Росії направив привітання низці колишніх лідерів країн, але колишніх президентів України у цьому списку немає. При цьому Путін привітав «президентів» сепаратистських регіонів Грузії – самопроголошених республік Південна Осетія і Абхазія.

Минулого року президент Росії також не надсилав новорічних привітань Порошенку.

Відносини між Росією і Туреччиною різко загострилися після того, як 24 листопада турецькі військові збили у районі сирійсько-турецького кордону російський бомбардувальник Су-24.

ЗНОВУ ПРАПОР – ЗАГРОЗА?

Адміністрація однієї з школ Сімферопольського району викликала на профілактичну бесіду батьків учня, який на уроці «Навколошний світ» у завданні «Розфарбуй пропор Росії» в розділі «Що таке Батьківщина?» розмалював шаблон замість кольорів РФ у жовтій та синій кольорах.

Про це повідомляє сайт «15 хвилин». Школяр також додавав на картинці національний герб кримських татар (тамгу) і написав «Кримнашародина».

Також, за інформацією видання, в одному з університетів Криму п'ять студентів з числа кримських татар відмовилися вставати під гімн Росії. А в одній із шкіл Бахчисара учень замість пропозиції «Наша батьківщина – Росія» читав вголос у класі «Наша батьківщина – Крим». Викликані у зв'язку з цим до школи батьки дитину похвалили.

28 грудня в селі Долинка Краснопerekopського району Криму близько 25 козаків влаштували рейд по домів-

ках кримських татар. Як розповіла голова Краснопerekopського регіонального меджлісу Саніє Аметова, приходом для рейду стало те, що напередодні в кількох селах району, в тому числі в Долинці, на автобусних зупинках з'явилася українська державна символіка, а північні переходи пофарбували у жовто-синій колір.

Ситуація з правами кримських татар, які в більшості своїй виступають за цілісність України, значно погрішила після окупації. Вони заявляють про вбивства, викрадення і арешти своїх активістів, обшуки в будинках і мечетях, переслідування лідерів Меджлісу, заборони на мирні

зібрання і тиск на національні засоби масової інформації.

За даними лідера кримськотатарського народу Мустафи Джемілеві, через окупацію Крим покинули щонайменше 10 тис. кримських татар з 280 тис., що проживають на півострові. Російська «керівництво» Криму заперечує утиски кримських татар на півострові.

(УНІАН)

ВОЮЮТЬ З ЖІНКАМИ...

Одну з найстаріших кримськотатарських громадських організацій «Ліга кримськотатарських жінок» виганяють з офісу в окупованому Росією Криму. Про це сайту «15 хвилин» повідомила голова організації Сафінар Джемілеві – дружина лідера кримських татар, депутата ВР Мустафи Джемілеві.

«Наша організація протягом 20 років надавала допомогу дітям, старим, сиротам. Ми передали нужденим тонні гуманітарної допомоги. А сьогодні, коли за нас нікому заступитися, нас виганяють з офісу, в якому

МОСКВА НЕ ДОВІРЯЄ ГРОШІ «УРЯДУ» АКСЬОНОВА

У результаті неефективного управління з боку окупантів адміністрації в Криму склалася критична ситуація, що викликає невдовolenня керівництва РФ.

Про це «Укрінформ» повідомили в ексклюзивному коментарі в Головному управлінні розвідки МОУ.

«Важаючи на недовіру до «уряду» півострова, фінансування енергетичних інфраструктурних проектів здійснюється безпосередньо з федерального бюджету РФ в обхід кримських фінансових установ», – зазначили в розвідці.

Зокрема, така ситуація спричинила проблеми з медикаментами на півострові.

«Відмічається зростання дефіциту медикаментів на півострові. Критична ситуація склалася з наявністю інсуліну для хворих на цукровий діабет», – заявили в ГУР.

Характеризуючи ситуацію в Криму, в ГУР вказали на те, що окупантів адміністрація «дохазяйнувалася» і в агропромисловому комплексі, де погиблиються проблеми.

«На теперішній час більшість приватних сільськогосподарських підприємств не змогли реалізувати зібрані у цьому році врожай та, як наслідок, отримати кошти для проведення посівної кампанії у 2016 році. Окупантів влада півострова не надає підтримки фермерам, аргументуючи такі дії відсутністю коштів для кредитування сільського господарства в наступному році», – наголосили в коментарі.

ОКУПОВАНИЙ КРИМ НАКРИЛА ХВИЛЯ ЗВІЛЬНЕНЬ

«Міністр фінансів» анексованого Криму Володимир Левандовський і «міністр промислової політики» півострова Андрій Скринник подали заяви про відставку. Про це повідомило джерело в «Раді міністрів» окупованого Росією Криму, передає «Кримінформ».

«Глава» півострова Сергій Аксёнов, який раніше заявляв, що в так званому уряді окупованого Криму до кінця року відбудуться кадрові перестановки, пояснив звільнення, зокрема, міністра фінансів профнепридатністю.

29 грудня подав у відставку голова російських Законодавчих зборів Севастополя Олексій Чалий.

РАДА УХВАЛИЛА ПРОЕКТ ДЕРЖБЮДЖЕТУ

Верховна Рада прийняла за основу і в цілому проект закону України про державний бюджет на 2016 рік з дефіцитом 3,7% ВВП і доходами 595 млрд. грн. За відповідне рішення проголосували 263 народних депутати при необхідних 226.

Проект держбюджету був доопрацьований з урахуванням прийнятих законів. Представляючи оновлений проект бюджету, міністр фінансів України Наталія Ярецько сказала, що розробники законопроекту в цілому врахували близько 20 різних змін.

Зокрема, раніше передбачалося, що доходи бюджету складуть 601 млрд. грн. Прийняття бюджету було ключовою рекомендацією Україні від основного кредитора – Міжнародного валутного фонду, підтриманою Мініструм США та посольствами країн Великої сімки в Україні.

«Дефіцит залишається в рамках маяків МВФ», – сказала Н. Ярецько.

У свою чергу представник Бюджетного комітету парламенту Сергій Мельник зазначив, що Комітет підтримав пропозиції щодо змін і доповнень статей бюджету, включаючи перерозподіл коштів на програми Мінкультури, Міноборони та МОЗ.

«В цілому було подано понад 600 пропозицій. І до 1 березня Кабмін повинен подати проект змін до бюджету з урахуванням ресурсних пропозицій», – сказав С. Мельник.

Представник фракції Блоку Петра Порошенка Юрій Луценко, у свою чергу, підкреслив, що запропонований бюджет буде дуже складним.

«Але це не партійний документ. Це бюджет, який потрібен всій країні. Бюджет – це запорука того, що країна буде розвиватися. Хто проголосує «проти», скине країну до прірви анархії та безвідповідальності», – сказав Луценко, звертаючись до парламентаріїв.

Завершуючи обговорення проекту бюджету, прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк висловив подяку всім парламентаріям за допомогу в роботі.

«Нам разом вдалося розробити акти законодавства, внесені урядом, краще і ефективніше, – сказав Яценюк. – Ми підтримуємо всі пропозиції депутатських фракцій, які спрямовані на економічну стабілізацію. Нам треба буде працювати і далі – не лише над цим бюджетом, але і над всіма реформами, як по податках, так і в медицині та освіті. І я залишаюся оптимістом. Ми здатні проводити реформи і досягти результату. Єдиність – це наша запорука успіху».

Раніше Кабмін представив проект держбюджету, в якому незмінним залишилися показники держборгу – 1,5 трлн. грн., показник держгарантії – 28,2 млн. грн., доформування енергетичного спецфонду на рівні 700 млн. дол., обсяг запозичень – 202,997 млрд. грн. Прожитковий мінімум, згідно з оновленим документом, з 1 січня 2016 року також складе 1330 грн., з 1 травня – 1399 грн., з 1 грудня – 1496 грн. Розмір мінімальної зарплати: з 1 січня – 1378 грн., з 1 травня – 1450 грн., з 1 грудня – 1550 грн.

Крім того, 24 грудня Верховна Рада прийняла і затвердила ряд законодавчих змін, які стосуються системи оподаткування для виконання дохідної частини бюджету – 2016.

Зокрема, міністр фінансів Н. Ярецько на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook зазначала, що за результатами голосування прийняті зниження ставки ЄСВ у 2016 році до єдиної ставки в 22% і введено скасування утримання ЄСВ із заробітної плати (доходу) фізичних осіб. Також вводиться з 1 січня 2016 р. зниження ставок рентних платежів для видобування природного газу, скасовується з 1 січня 2016 спеціальний імпортний збір, звільняється від оподаткування міжнародна технічна допомога. З 1 січня запроваджується електронна акцизна накладна для детінізації ринку палива.

За словами Н. Ярецько, прийняті законодавчі акти дозволяють провести верифікацію одержувачів соціальної підтримки і пенсій і значно підвищити ефективність використання державних коштів. На думку глави Мінфіну, уряд зміг досягти компромісу з Верховною Радою за ключових змін до дохідної та видаткової частини бюджету, які дозволяють розпочати низку важливих структурних реформ.

(УНИАН)

ТИМ ЧАСОМ...

МІЛЬЙОН ДОЛАРІВ У БЮДЖЕТІ ПЛАНУВАЛИ ВІДДІЛИТИ НА ФЕСТИВАЛЬ ПАТРІОТИЧНОЇ ПІСНІ

Після втручання народних депутатів із фракції «БПП» вдалося передати у Міністерство закордонних справ 1 млн. дол., який у проекті Держбюджету–2016 виділили на проведення всеукраїнського пісенного фестивалю.

Про це на своїй сторінці у соцмережі Facebook написав народний депутат Мустафа Найєм.

«Третя година ночі. Видали Держбюджет. Веселий. Наприклад, мільйон доларів (!) (24 млн. грн.) на проведення Всеукраїнського фестивалю патріотичної пісні «Будь вільним!», – йдеться у повідомленні Найєма.

Після того, як народний депутат Олексій Мушак зачітав цей пост, Арсеній Яценюк заявив, що ці гроші підуть в бюджет Міністерства закордонних справ.

«Зачитування на засіданні парламенту минулого поста моїм колегою – Єврооптимістом Олексієм Мушаком принесло мільйон доларів: прем'єр-міністр і міністр фінансів погодилися замість проведення пісенного фестивалю передати 1 млн. дол. в бюджет Міністерства закордонних справ», – йдеться у дописі.

Актуально!

В Україні підбивають підсумки політичного року. А як оцінюють їх у західних аналітических центрах? Своєю думкою в інтерв'ю кореспонденту «Укрінформу» поділився керівник програм Східної Європи та Центральної Азії в Німецькому товаристві зовнішньої політики Штефан Майстер. При цьому співрозмовник агентства уточнив, що за все Товариство він відповідати не може, його співробітники можуть мати різні думки.

ЯКЩО КОРОТКО – УКРАЇНСКИЙ РІК

- Пане Майстер, як би ви охарактеризували стисло 2015 рік для України в плані політики і плані економіки?

- Це був український рік. Економіст скаже, що Україна, можливо, досягла свого економічного занепаду, але це був дуже непростий рік в умовах інфляції, економічного спаду, соціального стану багатьох українців.

Політично деякі реформи були успішними, особливо в економічній, фінансовій сфері, а також енергетичному секторі. При цьому, багато важливих кроків не робиться, особливо в галузі судово-правової реформи, прокуратури та боротьби з корупцією. Є уповільнення в плані реформ і розчарування, яке зростає, з приводу політичної еліти та уряду.

Війна у Східній Україні трохи стихла на початку веселня, що є позитивним результатом. Але все ще багато людей гине.

КОЛОМОЙСЬКИЙ – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ПОЛІТИЧНИХ

ТА ЕКОНОМІЧНИХ ІГОРІ

- Що, на Ваш погляд, стало за рік, що минає, для України головним викликом? Головним успіхом? Головним провалом року? Кого би ви назвали «людиною року» в Україні в 2015 році та «спартією року»?

- Основними викликами є боротьба з корупцією, здобуття довіри до реформ і здійснення більшого числа фундаментальних кроків. Не сталося зміни режиму, олігархія, як і раніше, на місцях, триває конкуренція між Президентом і Президентом, і справді, не спостерігається поліпшення в питанні верховенства права.

Людина року – це Коломойський, який став переможцем у всіх політичних та економічних іграх.

Партія року... Складно сказати. Я дуже хотів би назвати «Самопоміч», проте вони втрачають вплив. Але скажімо, ця партія, як і раніше, жива і була створена як національна партія.

РОСКОМНАГЛЯД ЗАБЛОКУВАВ ДОСТУП DO YOUTUBE-КАНАЛУ КРИМСЬКОГО САЙТУ BLACKSEANEWS

Редактор кримського сайту BlackSeaNews Андрій Клименко повідомив, що YouTube-канал видання заблокований на території Росії та Криму рішенням Роскомнагляду, – пише видання «Крим.Реалії».

За його словами, Роскомнагляд повідомив YouTube, що матеріали сайту BlackSeaNews порушують ряд федеральних законів – про інформацію, інформаційні технології та захист інформації.

«Я називаю це «знаком якості ФСБ» – дякую Ім за

- Він триватиме, поки все не буде виконано або поки ми не відчуємо, що він виконаний. Я особисто не бачу жодної альтернативи цьому процесу на цю мить, тому що російському керівництву це подобається, і Німеччина та Франція (а також США) не готові мінятися.

Чого я боюся, так це того, що Німеччина буде викори-

пріоритети у бік кризи біженців та боротьби з тероризмом. Ale вона залишатиметься активними гравцем в Україні та в Мінському процесі. Ale це перестане бути головним пріоритетом.

Tak, керівництво втрачає терпіння, але воно не буде здаватися в тому, щоб інвестувати в Україну. Тому що Меркель і МЗС інвестували дуже багато політичного капіталу. Думаю, що тиск заради реформ буде рости, а також умови фінансової підтримки будуть жорсткішими.

ДОВІРУ НІМЕЧЧИНІ ДО РОСІЇ ЗА ПУТИНА ВТРАЧЕНО

- Чи можливе повернення відносин між Німеччиною та

Rosію до business as usual, якщо Москва не відмовиться від дестабілізуючої ролі в Україні?

- Ni, довіру абсолютно втрачено. I навіть «Північний потік 2» не зможе повернути цю довіру.

E інтерес до взаємодії з Rosією і розв'язання української проблеми, але є чітке розуміння, що німецько-російські відносини матимуть зовсім іншу природу за путінського режиму, ніж це було раніше.

- Чи аналізували ви двосторонній товарообіг за останній рік, і який прогноз щодо його динаміки на 2016 рік?

- Він пішов униз, позитивним моментом є лише сільське господарство. Це єдиний сектор, де інвестиції та деякі зростання можливі. Поки немає стабільності в Україні, не ведеться серйозної боротьби проти корупції та за верховенство права, я не бачу можливості для великого зростання та інвестицій.

Ольга ТАНАСІЙЧУК
Берлін

стовувати свою роль як основний гравець у Мінському процесі та свое головування в ОБСЄ, щоб спробувати підштовхнути вибори в сепаратистських регіонах наступного року заради того, щоб знищити напруженість до мінімуму. Я категорично проти: мені здається, що неправильно, тому що не можна організувати вільні та справедливі вибори в обох сепаратистських регіонах, поки вони знаходяться під російським контролем, кордон відкритий, і у вас є кримінальні структури, які контролюють регіони.

УКРАЇНА ЗАЛИШИТЬСЯ У ПРИОРИТЕТАХ, АЛЕ НЕ В ГОЛОВНИХ

- Тобто Німеччина продовжуєватиме грати ту саму активну роль щодо України? Наскільки в Берліні вистачить довготерпіння? Чи може він використовувати деякий тиск, щоб «прискорити» реформи в Україні?

- Німеччина змістила свої

побачили досить важливі результати, такі як реформи в енергетичній сфері – хворе, але важливі рішення зменшили субсидії на газ, досягнення у сфері децентралізації та дегрегуляції. Ми побачили дуже важливі успіхи в стабілізації української гривні. У банківській сфері третина установ вийшла з ринку, – зазначив посол.

Фон Бекерат закликав Київ прискорити реформи і створити таку систему правосуддя, в яку «будуть вірити самі українці».

ладів, здійснення екстремістської діяльності, участі в масових (публічних) заходах, що проводяться з порушенням встановленого порядку».

РОСКОМНАГЛЯД ТЕСТУЄ СИСТЕМУ КОНТРОЛЮ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ

Система автоматичного збору та аналізу контенту у всіх онлайн-ЗМІ почала роботу в 19 регіонах Росії. Так Роскомнагляд шукає незаконні матеріали на сайтах новинних видань, — повідомляють «Ізвестія».

Зразд система працює в тестовому режимі, але до кінця 2016 року проект буде повністю завершений і запрацює у всій Росії.

Новий програмно-апаратний комплекс аналізу, крім основного тексту, коментарі та форуми.

«Згідно з рішенням Верховного суду, якщо ми виявляємо

(Закінчення. Поч. у № 51-52)

Повернення Криму й успішне завершення нав'язаної нам війни значною мірою залежить і від вирішення внутрішніх біючих і гострих економічних, соціальних та політичних проблем. Без подолання зубожіння українських громадян, відродження економіки й оборонної міці держави, без поборювання корупції, свавіля й обмеженої влади олігархату, істотних реформ в управлінні та докорінних змін у судах, прокуратурі та правоохоронних органах вибороти і зберегти цілісність та унітарність України і повернути Крим найближчим часом нам не вдається.

Серед невідкладних проблем, які потрібно вирішити нинішній владі, є ціла низка найголовніших. Українська влада, врешті-решт, має визначитися з подальшим статусом Криму як складової і невід'ємної частини України. Потребує змін й ідеологія та концепція управління цією територією. Відновлювати в Криму попередній статус півострова як російського анклаву не лише недопільно, а йельми небезпечно для Української держави. Зволікання з конституційним закріпленням статусу Криму як національно-територіальної автономії кримськотатарського народу у подальшому загрожує національній безпеці України. І про це нинішній владі потрібно прямо і відверто заявляти вже тепер. Питання про зміну статусу автономії потребує широкого громадського обговорення ще до повернення Криму. Нам видається, що це буде досить важомий крок влади назустріч кримськотатарському народу. Він сприяв би консолідації кримськотатарського союзу. Адже Росія робить відчайдушні кроки, аби порушити кримськотатарську єдність.

Для пришвидшення повернення Криму Україні нам потрібно подолати інформаційну блокаду півострова з боку окупантійної влади. Наша держава має відвоювати свій український інформаційний простір на окупованій території через відновлення радіомовлення і телебачення. Якщо і йти окупантам на якісь поступки в енергопостачанні, то їх потрібно робити в обмін на функціонування україномовних шкіл, дитячих садочків та відновлення україномовних ЗМІ. Кримських дітей та студентську молодь потрібно вже зараз рятувати від імперсько-шовіністичного україненавистицького виховання. Це потрібно було робити з перших днів окупації Криму. Аби зберегти наше майбутнє, мусимо всіма силами і способами рятувати це покоління, надаючи можливість дітям навчатися у школах сусідньої Херсонщини та українських видах. Освітнянські чиновники мають знайти дієвий спосіб спілкування з десятками тисяч представників патріотичного вчителства, перш за все викладачами української мови та літератури, історії та суспільствознавства. За підтримки міжнародних правозахисних організацій мусимо відновити діяльність в окупованому Криму українських та кримськотатарських демократичних громадських організацій. Як найважливіший осередок українства та державотворення нам необхідно зберегти від знищення окупантами церков та громад УПЦ Київського патріархату. На жаль, центральна влада та громадськість України залишаються глухими до безчинств путінського окупаційного режиму щодо церковних громад та священнослужителів УПЦ Київського патріархату. Симетричні дії проти церковних структур Московського патріархату на материковій Україні могли б сприяти проторезінню як путінських опричників, так і церковних ієархів, які освячують цей злочин.

У подальшому, після повернення Криму в Україну, розширення мережі громад УПЦ Київського патріархату та Греко-католицької церкви мають стати пріоритетними. Нам усім потрібно усвідомлювати, що повернення Криму — це тривалий процес, тяжка, клопітка і виважена праця. Без створення спеціальної державної структури не з київського «асфальтного» чинов-

ництва, а з українських і кримськотатарських патріотів, які змушені були покинути Крим, це неможливо. Потрібно зізнатися, що ні Представництво Президента України в АР Крим, ні щойно створені інші структури з цим завданням не впораються. Давно назріло питання створення в Україні спеціальної президентсько-урядової структури, яка б опікувалася вирішеннем біючої проблеми українських громадян, що не зі своєї волі опинилися в окупації. Керівник цієї структури мав би мати статус і Представника Президента в Криму, і віце-прем'єра українського уряду. Спільне керівництво перших осіб держави ще не лише ефективно, динамічно, а й більш відповідальною

**Петро
СЧЕСЛАВСЬКИЙ**

ПРО СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ПОВЕРНЕННЯ КРИМУ ТА ЙОГО ОНОВЛЕННОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНУ

перед українським суспільством. У коло його першочергових завдань має увійти опрацювання стратегії повернення Криму та його оновленої інтеграції в Україну. Не громадські активісти та безвідповідальні експерти-аматори, які сьогодні так ясно плодяться в Україні, мають відповісти на два важливі запитання: як найшвидше і беззабісно повернути окупований Крим і яким його будувати після повернення? Відтворювати і вживляти його у тіло України у попредньому стані так само безглазо і небезпечно, як трансплантувати ракову пухлину в здоровий організм. Відповідь на друге запитання не менш важлива, як і механізм деокупації півострова.

Російська окупація в Криму і розв'язана путінським режимом російсько-українська війна перекреслила й автоматично денонсувала всі міждержавні угоди України з державою-агресором, у тому числі Великий українсько-російський договір, договір про базування ЧФ Російської Федерації в м. Севастополі та на іншій території України. Маємо вимагати перегляду розподілу ЧФ після розпаду СРСР. Росія має компенсувати також не лише матеріальні, економічні, екологічні збитки, заподіяні окупацією та війною, але, як спадкоємець СРСР, повернути депозити з відсотками заощадження українських громадян. За участі міжнародних організацій маємо, врешті-решт, провести демаркацію територіальних вод в Азовському морі та Керченській протоці і вимагати від Росії ліквідації екологічно небезпечної дамби навпроти острова Тузла.

Україна має повернути все захоплене окупантами майно, провести його ретельну інвентаризацію та унебезпечені традиційне російське мадорство.

Українська влада, посилаючись на міжнародне право, повинна чітко заявити, що все втрачене українськими громадянами майно, захоплене нерухомістю мають бути повернуті окупантам попереднім власникам. Кожен окупант, який опинився в Криму після його захоплення, має також знати, що він не лише має покинути Крим, а й несе кримінальну відповідальність за незаконний перетин кордону України. Набуте будь-яким окупантом майно, нерухомість та бізнес після повернення Криму за судовим рішенням переходить у власність держави. Крим з конфіскацією майна мають покинути всі працівники силових структур, держслужбовці різних рангів, колабораціоністи та активні сепаратисти, «козачі» та «самооборонівські» бандформування. До очищення півострова від усієї цієї нечисті Верховній Раді України необхідно ухвалити цілу низку законів, які б не лише дозволяли притягнути до кримінальної відповідальності всіх окупантів, сепаратистів, колабораціоністів та всіляких озброєні бандформування, а й ун-

можливити їхню появу у майбутньому. Президентсько-урядова структура з питань Криму має ініціювати і розробити відповідну законодавчу базу. Після широкого громадського обговорення зазначені законопроекти мають бути внесені на розгляд ВРУ. Необхідно зазначити, що навіть існуюча законодавча база дозволяє притягнути до кримінальної відповідальності за зраду Батьківщини не лише колишніх працівників силових структур, а й тих колишніх українських службовців, які заплямували себе сепаратизмом та ганебним співробітництвом з окупантами. Тож ретельна та широкомасштабна люстрація має стати першою неодмінною умовою при формуванні в повернутому Криму нового управлінського апарату. Відповідні державні органи за широкої підтримки громадських організацій вимушених переселенців та активістів, які

також вимоги маємо висунути і до всього викладацько-педагогічного корпусу. Обов'язковою умовою для працівників освітньої ланки має бути патріотизм і знання державної мови або бажання її вивчити у стислі терміни. Кримськотатарськими освітніми закладами мають керувати або обійтися в них педагогічні посади люди, які, крім державної, володіють ще й кримськотатарською мовою.

У перші роки деокупації Криму чисельність дитячих садочків, середніх освітніх закладів потребно поставити в пропорційну залежність до чисельності етнічної спільноти. В перспективі державницьке наповнення в кримських освітніх закладах має домувати. Потрібно створити пріоритетні умови для всеобщого розвитку кримськотатарської освіти, всіляко стимулюючи вивчення кримськотатарської мови в україномовних навчальних за-

ки, без ядерного прикриття вона зробить це не зможе. Сировинний, науковий та інтелектуальний потенціал дозволяють мати ядерну тактичну зброю в найстисливіші терміни. Паралельно Україна має нарощувати свою оборону міць.

У Криму після видворення окупантів збройні сили потрібно відроджувати з нуля. Постан гостра необхідність реанімувати колись доту поганій 32-ї армійського корпусу, докорінно модернізувати противовітрянну оборону, військову авіацію та ВМС України.

Потрібно врахувати, що навіть при добровільно-вимушенному поверненні Криму окупант вщент знищить усі важливі військові об'єкти та їхні інфраструктуру. Мусимо увіdomлювати, що ми маємо справу з цинічним, аморальним ворогом та генетично запограмованим мародером. Той, хто бачив військові частини, які полишили росіяни після

кладах. У майбутньому вивчення кримськотатарської мови має бути обов'язковим.

Стосовно вищої освіти, то вона повинна бути лише україномовною. У Кримському інженерно-педагогічному університеті має бути запроваджений двомовний (кримськотатарський і україномовний) режим навчання. Російськомовні освіті в кримських видах потрібно покласти край.

Якщо ми не зробимо рішучих змін у повернутому та оновленому Криму, то нас чекає новий сепаратизм і остаточна й уже довічна окупація російським агресором. До опрацювання стратегії повернення Криму і його післяокупаційного відродження під егідою президентсько-урядового комітету мають бути залучені всі державні структури та галузеві міністерства.

Російська окупація в Криму і розв'язана путінськими посілаками війна на ході докорінно змінила Військову доктрину України. Із колишнього гаранта незалежності і стратегічного партнера Росія стала не лише ймовірним, а й реальним агресором. Від такого небезпечного агресивного сусіда потрібно відгороджуватися не лише прикордонними мурами, а й постійно нарошувати мілітарну міць. Якщо ядерні держави — підписанти Будапештського меморандуму не в змозі забезпечити безпеку і гарантувати незалежність, територіальну цілісність України, то вона має право на відмову від без'ядерного статусу. Є інший варіант — захистити Україну від агресора натовською «парасолькою». Залежно від ситуації Україна має вирішувати, як її захиститися від російського агресора. Самотуж-

розподілу військового майна та флоту між Росією та Україною в середині 90-х років, добре знає, що всі об'єкти, які передавалися нашій державі, нагадували справжні руїни. У складі неофіційної комісії Кримського відділення НАН України на чолі з незабутнім академіком Валерієм Беляевим мені довелося бути на деяких таких об'єктах в Інкермані та Балаклаві. Те, що ми побачили після «братерського» розлучення, нагадало мені добре знайоміше з дитинства картини вщент зруйнованого і пограбованого фашистськими окупантами запорізького містечка Токмак, звільненого глибою осінню 1943 року. Тож маємо бути готовими до того, що не лише військові об'єкти, а й увесь Крим російські окупанти перетворять у другий Грозний. Тому виведення окупаційних військ із Криму повинно відбуватися під контролем міжнародних миротворчих військ. І це є ще одним із вагомих доказів необхідності дипломатичної деокупації Криму. Коли ж і надалі світ залишатиме Україну наодинці з агресивною Росією, то у нас є всі моральні та юридичні міжнародні підстави будувати військову доктрину з використанням усіх можливих оборонних, у тому числі й ядерних засобів. Тема відновлення оборонного потенціалу в звільненому від окупантів Криму потребує окремого фахового обговорення.

Лише широке громадське обговорення і залучення фахових експертів з різних галузей дозволить керівництву держави не тільки опрацювати, а й реалізувати стратегію повернення Криму та його оновлену інтеграцію в Україну.

90-ті роки. Український хор сімферопольського заводу «Фіолент»

СУДИ У «СПРАВІ 26 ЛЮТОГО» – ЦЕ ГАНЕБНЕ СУДИЛИЩЕ...

У Сімферополі у «справі 26 лютого» в понеділок відбулися одразу два судові засідання – у «Верховному суді» окупованого Криму й Київському райсуді Сімферополя. На лаві підсудних були Ахтем Чайзоз, Мустафа Дегерменджі, Алі Асанов, Арсен Юнусов, Ескендер Емірвалієв і Таліят Юнусов. Останнього засудили на 3,5 роки умовно. «Верховний суд» Криму оголосив перерву в розгляді справи до 15 січня.

Судове засідання у «Верховному суді» окупованого Криму тривало шість годин. За цей час колегія суддів оголосувала кілька переверв. Біля будівлі «Верховного суду» зібрались десятки людей, проте на перше засідання у «справі 26 лютого» пускали вибірково. Пристави пояснювали це відсутністю місць у залі. Серед очіх потрапили до зали була Діляра Сейтвелієва, вона прийшла підтримати співвітчизників. Жінка розповіла, що дотаки люди не наборили галасу, родичів узагалі не хотіли пускати.

«Було жахливо спостерігати, як дітям політв'язнів не дали навіть подивитись на батьків. А жінок не пропускали здоровені бугаї, вони не дали можливості навіть просто побачити в'язнів, я вже не кажу про те, щоб запустити до зали суду. Потім ми почали кричати, не тільки жінки. Нашому обуренню не було меж. І тільки тоді пропустили ще кілька людей – тільки рідних», – розповіла Діляра Сейтвелієва.

Заступника голови Меджлісу кримських татар Нарімана Джеляла так само не пустили на засідання. Про подробиці він дізвався після закінчення засідань від адвокатів. В інтерв'ю Радіо «Свобода» він розповів, що захисники підсудних Алі Асанова і Мустафи Дегерменджі просили звільнити підозрюючих під підписку про невизізд або під домашній арешт. Суд ці клопотання відхилив. Адвокат Ахтема Чайзоза звернувся до суду із проханням припинити засідання у так званій «справі 26 лютого», розповів Наріман Джеляла.

«Було клопотання захисту Ахтема Чайзоза.

Зокрема, адвокат Олександр Лісовий заявив, що вимагає взагалі припинити розгляд цієї справи, тому що події 26 лютого відбувались на території України. Крим, навіть із точки зору Росії, перебував під юрисдикцією України. І тому здати цієї справи повинні правоохоронні органи України. Однак суд заявив, що наразі не має змоги розглянути це клопотання, і що Україна не розслідує події того часу. Тому вони змушені, бо серед постраждалих є громадяни Росії, і мають право розглядати цю справу», – зазначив Джеляла.

У Київському райсуді Сімферополя ще одному обвинуваченому у «справі 26 лютого» Таліяту Юнусову винесли вирок. Його засудили до 3,5 років умовно. Голова представницького органу кримських татар Рефат Чубаров назвав суд над учасниками мітингу 26 лютого «ганебним судилищем».

«Їх визнаватимуть винними. Ахтема визнають одним із організаторів цих подій. Алі Асанова й Мустафа Дегерменджі – «співучасниками». Я думаю, що вони отримають по всій повноті, яка передбачена статтею 212 Кримінального кодексу Росії. Всі розуміють, що це суди незаконні, що це є не суд, а розправа над кримськими татарами, які за часи суверенітету України виступали на захист територіальної цілісності й суверенітету України. Які захищали свою землю, які не хотіли, щоб туди вторглися чужі війська», – пояснив голова Меджлісу Рефат Чубаров.

Фігурантів справи російські слідчі звинувачують у участі в «масових заворушеннях» 26 лютого 2014 року, які виникли півтора року тому біля кримського парламенту. В результаті багатотисячного мітингу, за участі прихильників територіальної цілісності України та активістів партії «Русское единство», двоє людей загинули, десятки зазнали поранень. Слідчий комітет Росії порушив за цим фактом кримінальну справу.

Олександра МЕЛЬНИКОВА

ua.krymr.com

Мітинг проти сепаратизму й мітинг проросійських сил біля парламенту Кримської автономії. Сімферополь, 26 лютого 2014 року

МЗС ВИМАГАЄ ВІД ОКУПАНТІВ ПРИПИНІТИ ЗНУЩАННЯ З КРИМСЬКИХ ТАТАР

Україна висловлює рішучий протест у зв'язку з початком судилища російської окупантів влади над учасниками мирної акції в Сімферополі 26 лютого 2014 року – Ахтемом Чайзозом, Алі Асановим, Мустафою Дегерменджі, Арсеном Юнусовим, Ескендером Емірвалієвим і Таліјатом Юнусовим. Про це йдеться у коментарі МЗС України.

«Розправа окупантів влади над захисниками рідної землі від російського агресора – цинічний виклик міжнародному праву і світовій спільноті», – наголошує українське зовнішньополітичне відомство. Міністерство підкреслює, що політика переслідування російською окупантів владою кримських татар, випадки насильства і жорстокого поводження з ними, факти примусу до депортації, обмеження права на віросповідання, руйнування громадських організацій і переслідування ЗМІ та журналістів перетворила Крим в острів страху і страждань його корінного народу.

«Міністерство закордонних справ України вимагає від російської сторони припинити переслідування представників кримськотатарського народу в тимчасово окупованій Автономній Республіці Крим і негайно звільнити незаконно утримуваних Ахтема Чайзоза, Алі Асанова, Мустафу Дегерменджі, Арсена Юнусова, Ескендера Емірвалієва і Таліјата Юнусова – заручників окупантів політики Російської Федерації щодо України», – йдеться у коментарі.

(Укрінформ)

А ВИ ОДЕРЖАЛИ ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ?

Ще довго з приводу і без російські журналисти із захватом згадуватимуть велику щорічну прес-конференцію В. Путіна. Але не все стало обстанове предметом їхньої уваги. Скажімо, жодного разу не згадувалося запитання з вусі регіональної журналістики, яке сформулювати можна приблизно так: ми чуємо про середню зарплату по Росії у 30-40 тисяч, але я знаю дуже багато людей, які одержують по 6-7. Як цим людям, оплативши комунальні послуги, що постійно дорожчають, доживати до нової зарплати, аби оплачувати її знову? У відповідь президент почав говорити про субсидії, що, оформивши відповідні документи, малозабезпечени зможуть витрачати на комуналку не більше 22% своєї зарплати і що регіональна влада має право знижувати цей поріг. Про те, як жити дорослій працездатній людині на 5 тисяч, або й того менше, він не розповів. Не відав і відповідних розпоряджень у регіоні, де влада спить і бачить, як би добровільно зменшити свій бюджет.

Що таке субсидія, знаю не зачутками ще з 90-х років. Хоча обов'язкова оплата комунальних послуг в Україні була суттєво нижчою, ніж у Росії. На мое прохання видати довідку про зарплату, головний бухгалтер довго робив вигляд, що я жартую – навіщо йому здійснити роботу. А коли зрозумів, що не минеться, – указав у довідці ту суму, кожна четверта чи п'ята гривня з якої йшла на податки. Надати дані про мою чисту зарплату, яку можна потримати в руках, він ніяк не погоджувався. Не збагнув й досі, чому літня людина так піклувалася про державу і так прагнула, аби я, попри закон, віддавала останню копійку. Адже сам бухгалтер мав високу зарплату, військову пенсію та доплату як інвалід війни. Проте субсидію я так і не оформила, уявляючи, скільки стресів на мене чекає у всіх цих кабінетах, які доведеться пройти, коли це питання є таким чутливим навіть для своїх рідних. Тож оплачувала житло епізодично з випадкових заробітків.

І таких, як я, переважна більшість. Тому коли чую про так звану «адресну допомогу» та пільги для малозабезпечених, тільки гірко посміхаюся, сприймаючи це не інакше як окозамілювання.

Одна із форм такої допомоги, що постійно на слуху, – це допомога родинам із дітьми, спрямована на підвищення демографічної ситуації в Криму. Але як і кому допомагає держава? Реально і нівідворотно усім без винятку лише в сумі 14 тисяч, яка видається одразу після народження дитини. Далі починаються нюанси. Є таке поняття, яке материнський капітал, яке асоціюється з дуже серйозними українсь-

людина має навчатися, працювати або стояти на обліку в центрі зайнятості. А ми ж добре знаємо, що російські центри зайнятості виплачують мізер, і більшість громадян натомість, щоб бути прив'язаними до них, живуть на випадкові заробітки. Водночас далеко не завжди зареєстровані в квартирі люди живуть вдома і ведуть спільне з вами господарство. Вони навряд чи будуть надсилювати довідки про свій заробіток з інших міст країн. І варіантів, що заважають отриманню допомоги тими, хто її дійсно потребує, безліч.

Не одержать допомоги й особи, в чий родині (або за чим місцем реєстрації) хтось здійснив покупку за 100 тисяч рублів і вище, хоча це може бути брат, сват, колишня невістка, і вам від того не жарко і не холодно. Якщо якісь член вашої родини (той же брат чи сват) придбав мотоцикл, а ви вже маєте стареньку машину, тепер і їхтє залишку по шматочку, – на допомогу ви втратили право. А якщо маєте більш як півектара землі, хоч, можливо, ви – немічні пенсіонери, не здатні її обробляти, їхте свою землю. Те ж саме стосується і додаткового житла. Тобто держава не згальється над вами, бодай маєте хоча б якісь невикористаний ресурс, свою свої гроші цінувати вміє.

І зовсім смішно формулою допомоги є кошти на хліб. Тут же треба надати документи про доходи родини за півроку, можливо, і клопітно, але мета виправдовує засоби. Сім'я щомісяця одержуватиме аж... по 100 рублів. Це вже республіканський бюджет розтарася. За ці кошти реально можна купити 4 буханки сірого дарницького хліба (до речі, час бже й перевірювати, як Турецьку вулицю) або дві булочки з повидлом.

У Міністерстві соціального захисту Криму попереджають: не надійтесь щось приховати, ми ретельно все перевіряємо й обов'язково виведемо вас на чисту воду. І таки виведуть, бо складається враження, що в Росії одна половина громадян стежить за іншою і навпаки. Минулого місяця, коли ми жили без світла, мати одержала рахунок на нього із «Крименерго». Смисл

його, здається, полягає у тому, що майже сторічна бабуся мала заповітний бланк, згідно із текстом якого вона дозволяла збирати про себе персональні дані. Якщо треба з'ясувати, чи симпатизує вона ІДЛ, то до чого тут «Крименерго»?

Спільними зусиллями ми дали документу зелене світло (мати практично не бачить), а ось з державною допомогою на придбання вулиці таки не пощастило. Якщо довідку про пічне опалення за часів України можна було взяти в ЖЕО, подавши документи, що це підтверджують, то тепер треба викликати додому спеціальну комісію, аби та наочно переконалася, що піч таки є і таки немає газу. Але не у понеділок, не у наступну п'ятницю, як було обіцяно, комісія не прийшла, і мати вже шукала спосіб передати їй на таксі гроші, а прийшла напередодні дати припинення прийому документів, яка теж трималася в секреті. Тож товста папка з десятками документів і копій просто не знадобилася. Не знаємо і вже не дізнаємося, чи варта та допомога, якої не буде, втрачений час і нервів, але почувавшися мати ощукано. І справа навіть не в грошах, якщо місяць не їсти і не пiti, то вистачить на тонну вугілля, – а у самому ставленні.

Тим більше, що все це відбувається на тлі незбагненої розкоші кошкових задоволень для тих, хто не бореться за своє право одержати від держави 100 рублів на хліб, а цинічно грабує її на кожному кроці. Після чергової безглуздої смерті люди через лікарську помилку влада заговорила про те, що і до приватних клінік треба застосовувати загальні правила, бо за ухваленим нею ж законом діяльність підприємців від медицини практично не перевіряється, а якщо й перевіряється, то заздалегідь попередивши. Це, щоб мали час спокійно приховати все, що не для чужих очей.

Тут особливі права, особливі етика, це ж не шукати мотоцикл у чужому сараї. Повага до бізнесу, який заправляє людськими життями, і неповага до цих життів і цих людей – все це одного разу може погано скінчитися...

Тамара СОЛОВЕЙ
м. Сімферополь

ТИМ ЧАСОМ 70% РОСІЯН ПЕРЕЙШЛИ НА БІЛЬШ ДЕШЕВІ ТОВАРИ

Неважаючи на відновлення падіння курсу рубля, росіяни не почали скуповувати продукти і непродовольчі товари «про запас», назначають аналітики Sberbank CIB, передає РБК.

На відміну від грудня минулого року, росіяни не намагаються врятувати рублеві заощадження від девальвації магазинах: вони скороючиуть витрати навіть у період передноворічних розпродажів.

Проведене Sberbank CIB дослідження «Потребительський індекс Іванова» показало, що частка росіян, які перейшли на більш дешеві товари, досягла рекордних 70%, стверджують автори. Для небувало високого числа покупців головним критерієм при виборі товарів стала низька ціна.

Sberbank CIB оцінив вартість святкування Нового року на одну людину в 7 тис. руб., що на 1,4% менше рівня 2014 року, причому перед святом росіяни тепер відвідують більше магазинів, ніж раніше, щоб знайти більш вигідну ціну.

«Чутливість до рівня цін досягла абсолютного максимуму в 75%, і покупці прагнуть вибирати більш вигідну пропозицію. Якщо в 2014 році в цих цілях вони відвідували магазини 2,3 торгових мереж, то цього року кількість мереж зросла до

ЧИ ІСНУЄ «КАТОЛИЦЬКЕ РІЗДВО» І КОЛИ НАРОДИВСЯ СПАСИТЕЛЬ?

19 грудня, на День Святого Миколая, у Києві на Софійській площі засвітилися вогні головної різдвяно-новорічної ялинки країни. Цим дійством розпочався черговий цикл Новорічно-Різдвяних свят, який триватиме цілий місяць. А разом із початком цього циклу вчергове уточнила себе застаріла проблема. Бо ж 24 і 25 грудня, а нерідко і напередодні цих днів, широку на всю країну озвучується словосполучення «католицьке Різдво». Мовляв, цими днями народження Спасителя відзначають католики (інколи додають — «і протестанти», коли згадують, що є на світі і сотні мільйонів таких християн), а от 7 січня Різдво відзначають православні...

Що має бути раніше —
Новий рік чи Різдво?

Насправді, ніякого «католицького Різдва» не існує й існувати не може. Й ось чому. Наразі по всій планеті послуговуються григоріанським календарем (його запровадив Римський Папа Григорій XIII), хоча разом із тим у багатьох країнах і в цілій низці конфесій паралельно існують свої літочислення. Але абсолютна більшість християнських Церков користується саме цим календарем (іхній перехід на нього розпочався 1582 року), натомість менша частина християн досі дотримується юліанського календаря, що не вповні узгоджується з астрономічним часом (набігло вже понад 13 діб відставання цього календаря від астрономічного часу). При цьому до 221 року день народження Христа пов'язували з 25 березня — як із днем початку весни. А у 221 році Секстус Юліус Афріканус назав саме 25 грудня Днем народження Ісуса Христа, оскільки було вираховано, що між днем Благовіщення і Різдвом саме цього дня минає 9 місяців. Тоді ще єдина Церква майже 1800 років тому (скоро ювілей!) прийняла його аргументацію, а відтак Різдво настає 25 грудня. А вже потім іде Новий рік. Запам'ятаймо це — і рушмо далі.

Крім того, заявами про «католицьке Різдво» браві журналісти й політики несаможіхіт відлучають від Церкви приблизно п'яту частину від загальній кількості православних християн і більшість православних патріархів, включно із Вселенським, які відзначають Різдво Христове саме 25 грудня, в один день із католиками та майже всіма протестантами. Йдеться не про якісь секти, а про Антиохійську, Болгарську, Елладську, Кіпрську, Румунську, Олександрійську й низку інших православних Церков, про православних Греції, Румунії, Болгарії, Польщі, Сирії, Лівану, Єгипту та інших країн. Ба більше: і частина вірних Російської православної церкви дотримується цієї норми (скажімо, Латвійська православна церква Московського патріархата

Плакат
Юрія
Неросліка

притлумити веселощі в цей час мали б й агностики та атеїсти. Але ні — практично вся країна дружно грішить, і не касається в цьому.

Отож у підсумку маємо серйозну проблему масової «подвійної моралі» та, образно кажучи, «різдвяності душ» значної кількості українських громадян, коли люди діють одночасно й як віруючі християни, й як запеклі атеїсти, не вбачаючи в тому великого лиха. Впадає в око, що церковні діячі фактично з цим змирилися, не знаходячи можливості якось зарадити і відбуваючись резонерством: мовляв, треба дотримуватися канонів, і тоді все буде добре...

А тим часом роздвоєність українських душ наочно проявляє себе в усіх сферах життя: і в поточній політиці (коли ті самі люди на виборах за змішаною системою голосують за список патріотичної партії і водночас — за мажоритарного кандидата від «Оппоблоку»), і в геополітичній стратегії (хоча тут за останні два роки взяла гору проєвропейська тенденція, все одні чимало опитаних соціологами прагне одночасно і до Євразії, і до Європи), і в культурній сфері (достигнути послухати, з якими піснями на телеконкурсах виступають численні представники всіх поколінь)... Ясна річ, не можна сказати, що коріння всіх згаданих проблем — у сфері церковного життя у розбіжності календарів. Але й недопонять новорічно-різдвяну звичку до лицемірства не можна. Все взаємопов'язане, і поєднання непоєднуваного в сакрально-символічній сфері посилює такі самі тенденції в інших сферах...

Отож, почавши з тези, що вислів «католицьке Різдво» є глибоко невірним, ми закономірно вийшли на фундаментальні проблеми та суперечності життя країни. Яким же може бути тут вихід? Може, Україні, яка однією з перших країн із переважно православним населенням — задовго до указів Петра I — почала відзначати прихід Нового року 1 січня (нехай і за юліанським календарем), час зробити логічний наступний крок — і, нарешті, почати на рівні православних та греко-католицької церков відзначати Різдво Христове не 7 січня, а 25 грудня, наслідувати Вселенській патріархат!

Ясна річ, спершу будуть про-

Суспільство позитивно зустріне ідею перевесення святкування Різдва на 25 грудня, коли відчує дієвість реформ. Про це у коментарі «Gazeta.ua» сказав релігієзнавець Юрій Чорноморець.

«Якщо у нашій країні нарешті будуть реформи. Якщо влада не займатиметься «реформами календаря» на тлі корупції і бід на фронти. Бо народ не розуміє, заради чого він страждає. А звідси наростає популярність будь-яких антиукраїнських ідей і «російського міра». І почнеться: «Не дадим новий календар» і так далі. Не можна допускати такої історії. Тут потрібно бути обережним. І, перш за все, об'єднати всіх в єдину православну церкву. А вже потім все інше робити, зокрема, і календар», — пояснив він.

Експерт назвав «правильною» ідею з перевесення дат.

«Давно пора переходити. Православна церква мала намір у 2016 році на п'ятирічницю обговорювати це питання на соборі. Якщо він відбудеться, то, можливо, буде узгодження. Поки рішення не приймута на рівні всіх православних, то чекати консенсусу від церковників не варто. Але треба нагадати, що більшість православних церков перейшли на новий календар. Зокрема, такі численні, як Грецька, Румунська. А також всі церкви діаспори. Вони всі святкують 25-го. Я і найдавніша Єрусалимська. Тому не бачу, у чому проблема», — розповів Ю. Чорноморець.

«Так виходить, що не святкую меншість православних церков. Тому, дійсно, треба бути десь із більшістю», — зауважив релігієзнавець.

Нагадаємо, секретар РНБО Олександр Турчинов нещодавно запропонував перенести святкування Різдва на грудень.

СИМВОЛИ СТРАВ СВЯТВЕЧІРНЬОГО СТОЛУ

На Святий Вечір українські господині неодмінно готують дванадцять страв. Може бути і більше. І хоч вони пісні, але видаються такими смачними, ситними, особливо, коли ти строго дотримувався посту, а в останній день перед Різдвом і крихіткі до рота не взяв... Кожна страва та окремі продукти, які входять до неї, мають своє глибоке символічне значення, а не просту традиційність. Чи замислювались ми над цим?.. Отож:

КУТА — (найголовніша страва на столі, з неї починають трапезу) — символізує єднання з Богом і світом помертвих. Тому її залишають на ніч для душ усопших, не прибирають зі столу.

МАК, який додають до куті, символізує мучеництво Ісуса Христа.

МЕД — символ чистоти, надії, оптимізму, солодкого Божого Слова.

КОРАЧУН (кругла буханка хліба, інколи домашньої випічки, калач) символізує смерть і воскресіння. Зерно, кинуте у землю, начебто «помирає», але дає нові плоди, преображені.

ГОРОХ, КВАСОЛЯ — символ християнського життя у «домашній», «сімейній церкві», символ єдності роду. Всі за святковим столом, як горошинки в одному стручку.

КАПУСНЯК — символ єдності навколо однієї основи — Христа-Бога.

БОРЩ — (до нього входить багато інгредієнтів) нагадує про дітей, убитих у Вифлеємську ніч за наказом Ірода.

ГОЛУБЦІ — нагадують голуба, що символізує мир.

РИБА — знак християн, один із символів Ісуса Христа. Також нагадує Святу Тайну Хрещення. Як риба вільно плаває у воді, так християн живе повноцінним життям через купіль у свяченій воді (занурення у неї). У перших літерах грецького слова «риба» зашифровані слова «Ісус Христос», «Спаситель», «Син Божий»...

ВАРЕНИКИ — достаток, ситність.

ГРИБИ — дві природи Ісуса Христа: божественна (шапка) і земна (корінець).

ПАМПУШКИ — щастя, здоров'я, як і вареники — достаток.

УЗВАР — життя людини, дароване Богом.

ЧАСНИК — очищення від гріхів. Також символізує здоров'я. Його кладуть на чотири кутки столу, а потім сплюшивають, щоб зуби не боліли.

Однак пам'ятаймо, що Святий Вечір починається і закінчується молитвою, а супроводжується колядками!

Підготував Тарас ЛЕХМАН

Минулі неділі відвідували Різдво представники польської громади Криму. У наступному номері «KC» ми розповімо про особливості польського Різдва, як його відзначають, які святкові страви готують, які пісні співають. Тим більше, що кримські поляки запросили до себе на свято редактора «Кримської світлиці» і, пам'ятаючи, що саме цими днями газета відзначає свій день народження, вручили усому колективу редакції отаку вітальну грамоту — ZASWIADCZENIE. Ось як звучить цей текст українською мовою:

«З нагоди 23-ї річниці газети «Кримська світлиця» Стowarzyszenie Polaków na Krymie gratuluje redaktorowi Panu Wiktorowi Kaczule i w jego osobie całemu z kolegami założycielowi ukraińskiego wydania.

Висловлюємо ширу вдячність пану редактору за творчу та успішну співпрацю і тісний взаємозв'язок.

Висловлюємо упевненість у розвитку сформованих дружніх стосунків і сподіваємося на подальшу обопільну корисну і плідну співпрацю.

Голова Кримського товариства поляків Юзеф Мішковська.

«Світличани» сердечно дякують нашим польським кримським друзям за вітання, здоровлять з Різдвом та Новим роком і бажають миру, добра і Божого благословення — на польський, український і кримський землі! Слава Україні! Niech żyje Polska!

ВЛАДИКА КЛІМЕНТ: ДЕ Ж БУЛИ ХРИСТИЯНСЬКА ЛЮБОВ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ І СПІВЧУТТЯ?

ЗВЕРНЕННЯ КРИМСЬКОГО АРХІЄПІСКОПА ДО БОЛГАРСЬКОГО ПАТРІАРХА

Святійшому патріарху
Болгарської православної церкви Неофіту
від архієпископа Сімферопольського і Кримського
Української православної церкви
Київського патріархату Климента

Ваша Святосте! Здивований Вашим Зверненням до Президента України щодо порушення прав православних «канонічної» Української православної церкви (Московського патріархату). Водночас висловлюю стурбованість із приводу того, що Ви необґрунтовано й необ'єктивно даете оцінки подіям у Незалежній державі – Україні, і тим самим створюється викривлена картина того, що відбувається в моїй Батьківщині. Сподіваюсь, що висловлені Вами думки мають своїм джерелом лише недостатні знання Вами реального стану справ в Україні.

Я належу до давнього болгарського роду Пейчевих, який із другої половини XIX століття оселився в Криму. Частина моєї родини була знищена в 30-х роках ХХ століття в радянських концтаборах Архангельської області. Інша частина була депортована з Криму за Урал 1944 року.

Тому, як належний до болгарського роду, вважаю за можливе спитати: чому Ви мовчали, коли в Криму захоплювали і знищували православні храми Кримської епархії Української православної церкви Київського патріархату 2014 року, коли викрадали й катували моїх парафіян Андрія Щекуна, Анатолія Ковальського, Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Олександра Костенка? Коли я благав і просив світове суспільство, ієрархів православних церков світу захиstitи віруючих Кримської епархії УПЦ КП – де тоді були Ваші християнська любов, справедливість і співчуття?

Сподіваюсь, що Ви добре знаєте історію власної Болгарської православної церкви, яка протягом 75 років після самостійного проголослення своєї Автокефалії й відділення від Матері Церкви Константинопольської вважалася «схизматичною».

Згадайте той час: як тоді ставились ієрархи Болгарської православної церкви й керівництво Болгарської держави до заяв Константинопольської патріархії щодо «захоплення болгарами храмів канонічної церкви»? Чи не вважали тоді й чи не вважають досі у БПЦ усії свої дії щодо проголослення Автокефалії правильними, а звинувачення у «схизмі» – безпідставними? Чому ж тоді Ви користуєтесь подвійною міркою: свої дії виправдовуєте, а такі самі дії українців – засуджуєте?

Агресія проти Української держави привела до того, що православні віруючі в Україні вже не хотять більше терпіти над собою владу Церкви, яка підтримує цю агресію й окупацію. Тому українці сьогодні у все більшій кількості виявляють власну волю поліпити підлеглість Московському патріархату й бути віруючими Української православної церкви Київського патріархату, що є їхнім законним правом.

У Конституції України (розділ II стаття 35) сказано: «Кожен має право на свободу світогляду й віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати жодної». У Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації» (частина II стаття 8) сказано: «Держава визнає право релігійної громади на її підлеглість у канонічних та організаційних питаннях будь-яким діючим в Україні та за її межами релігійним центрам».

Ваша Святосте! Попри критичне ставлення до змісту Вашого листа, я відчуваю Ваше бажання сприяти церковному миру в Україні. Тому хочу повідомити Вам, що сьогодні православні віруючі Київського патріархату в Криму, а їх, згідно з дослідженнями Центру Разумкова, є 11% населення Криму, тобто близько 200 тисяч парафіян, потерпають від постійних гонінь. Під загрозою знищення перебуває Кафедральний Собор Святих Володимира та Ольги в місті Сімферополь: частина його приміщення уже продана незаконно через аукціон. Тому прошу Вас звернутись до Президента Росії Володимира Путіна й Патріарха Московського Кирила щодо захисту віруючих Кримської епархії УПЦ КП від переслідувань та сприяти збереженню ними власного церковного майна.

Також прошу Вас виступити на захист моїх парафіян кримчан Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Геннадія Афанасєва, Андрія Чирнія, Олександра Костенка, які невинно засуджені за законами Росії тільки за те, що вони – українці. Готовий за всіма фактами й подіями надати Вам належне роз'яснення та очікую Вашої відповіді.

З любов'ю у Христі, КЛІМЕНТ,

архієпископ Сімферопольський і Кримський

Української православної церкви Київського патріархату
<http://ua.krymr.com>

«КОЖНА СЛУЖБА ЯК ОСТАННЯ»

ІНТЕРВ'Ю АРХІЄПІСКОПА КРИМСЬКОГО КЛІМЕНТА ГРОМАДСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННЮ

«Коли все починалося, перше, що треба було зробити, – це зберегти родини і дітей. Тому більшість священиків, які мали родини і дітей, виїхали до України. Протягом трьох-четирьох місяців вони стали на ноги, влаштували своєї родини. А потім самі священики почали повернутися на свої парафії. Тому сьогодні праця в епархії організована таким чином: на великих свята, десь раз на місяць, священики приїжджають на свої парафії, протягом десяти днів працюють у епархії, потім на двадцять віїжджають до України. Це вигравдано, це зручно з точки зору практичності для мене, як для архієрея, і для парафіян, тому що люди у Криму сьогодні дуже бідні, і не можуть утримувати священиків. Тому коли священик приїжджає до Криму – це його духовна пожертва для пастви, яка за це його любить, приходить молитися разом з ним, сповідується і причащається Святих Христових Таїнств.

Що стосується людей: на сьогодні церква Київського патріархату у Криму стала культурним центром українців Криму. Сюди приходять і російськомовні, і ті люди, які ніколи не ходили до церкви, але душою живуть з Україною, яким не вистачає України. Ми не говоримо про політику, про ті процеси, які відбуваються. Поперше, це дуже небезпечно, тому що я не знаю, хто що думає і що куди передає будь-хто з людей, які приходять до церкви. На початку навіть були такі випадки, коли, як під час СРСР, «люди у цивільному» приходили до церкви і сиділи десь позаду. Потім мені робили зауваження щодо того, де і що треба прирати зі Служби Божої, щоб вона не так різала слух, і як треба сказати проповідь: мовляв, не треба говорити про страждання, про те, що ще повернуться добре часи, про те, що Господь підтримає... Мені було через це наївно смішно, тому що реченьня на кшталт «Пекельні ворота не здолають Церкву» вони прямо сприйняли як слова про події у Криму та теперішню кримську владу. У такому абсурді ми жили й продовжували жити. Щоправда, дякували Богові, мені сьогодні вже не розповідають, що і як мені треба казати у проповіді.

Про політику ми не говоримо ще й тому, що люди втомулися, вони психічно винесли. Тим, хто їздить до України, легше. Коли хтось не може вийти – це постійний стрес. І зважаючи на ситуацію про те, в якій вони перебувають, – це просто жорстокість щодо людей. Людина приходить до церкви, щоб відпочити душою, відключитися від усіх проблем, сковатися за стінами храму від тієї жорстокої реальності, в яку вони виходять після завершення богослужіння.

Ці півтора року дали нам силу з Божою допомогою зберегти все те, що ми мали, що в нас залишилося після анексії Криму. Навесні-влітку 2014 року в нас був конфлікт

план, але воно не зінімається, тому що реєстрація в нас нема, питання про укладання угод з «Крименерго», водоканалом залишається відкритим. Тобто якщо до 2016 року був коридор, коли ми могли в юридичному полі перебувати ще з документами, виданими за України, то після 1 січня 2016 року це вже практично неможливо. За ці півтора року релігійні громади так і не перереєструвалися, бо з 2300 громад, які були, сьогодні зареєстровані 180. Тому я гадаю, що в Криму питання перереєстрації та реєстрації нових громад відкрите і його все одно сонце, сталося займання.

Прямої тиску (на церкву в Криму) нема, а відчуття страху присутнє. Спокою може безпечного перебування в Криму нема, – так само, як і в священиків. Хочу я цього чи ні, але кожна служба у підсвідомості ємості є остання. Так, нема відкритих гонінь, тиску. Політично ніхто церкву закривати не буде, нікому не потрібен скандал з припиненням існування УПЦ КП. Але все робиться так, щоб церква сама припинила своє існування. Для цього було створено конфлікт з фондом майна, який вимагає, щоб я за будівлю платив неймовірну оренду. Вони не заспокоїлися і зрозуміли, що я плачу не буду. В нас на першому поверсі є структурний підрозділ Кримської епархії, який теж має договірні стосунки з фондом майна. Що вони роблять? Виставляють штраф близько 900 000 рублів, – тільки тому, що вони щось десь колись не доплатили, десь у бухгалтерії прописали якісь розбіжності, і тепер виходить, що управління Кримської епархії завдає великим економічним збитків АР Крим, і ми тепер маємо платити штраф так званому «міністерству землі та майнових стосунків». Адвокати працюють, суди тягнуться. Чим скінчиться – я не знаю. Тобто ось такі методи виселення, знищення та ліквідації. Зараз може постати питання про те, що ми не зареєстровані, тому не маємо жодних прав; якщо не маємо угоди на приміщення, – мусимо його залишити. І тому виходить так, що начебто влада робить все за законом, але цей закон призводить до того, що УПЦ КП може бути ліквідована.

Мені здається, що серед тих проблем, які з кожним днем дедалі більші, немов сніговий ком, затягають і кримську владу, і людей, які залишилися у Криму, питання церкви відійшло на другий план.

Що стосується церкви: не можна розглядати окремо церкву Московського патріархату.

2015 рік. Свято Покрови у храмі св. Володимира та Ольги УПЦ КП у Сімферополі

Фото В. Качули

У минулій статті ми розглядали старанно розповсюджуваний певними силами в Україні (на жаль, близькими до нинішньої влади) міф про зрадливих кримчан, які не те, що без спротиву здалися Росії, але самі домагалися приєдання до неї. Міф той, за розрахунками осіб зацікавлених, мав би відвесті негідні підоозри від тодішньо-теперішнього голови уряду, якому, схоже, напередодні непростих економічних реформ ні до чого був дотаційний регіон, та тодішнього Голови ВР, який у відсутності президента виконував повноваження Верховного головнокомандувача. Власне, краще сказати: «мав би виконувати». Насправді, порушивши статті чинної Конституції України: перший — її ст. 116 та ст. 9 ЗУ «Про оборону України», другий — ст.ст. 102, 106 (19, 20, 21) Конституції та ст. 4 ЗУ «Про оборону України», зазначені добродій разом з посадовцями АР Крим, які зневажили ст. 14 зазначеної закону, мали б бути притягнуті до відповідальності, якого вимагає його двадцята стаття. Проте всі вони продовжують під重温вати при владі, перекладаючи відповідальність за свої злочини на зраджений ними народ.

Для того, щоб остаточно поставити крапку в цьому питанні, наголошимо на тому, що з точки зору закону, з позиції міжнародного права не має жодного значення, скільки серед мешканців Криму було на момент окупації прибічників приєдання до Росії, скільки патріотів України, бо за Конституцією України всі вони були громадянами України обов'язком держави Україна, її посадових осіб зокрема, було захистити їх від зовнішньої агресії.

Тим же, хто маніпулює «волею кримського народу», висловленою громадянами шайкою окупованого півострова на так званому «референдумі», проведенню фактично під дулами російської зброй, нагадаю, що окремого «кримського» народу в природі не існує. Натомість є киримли (кримці), чи як ми більше звікли їх називати — кримські татари. Ось вони, дійсно, є автохтонним народом Криму, з усіма витікаючими правами. Але навіть вони, згідно з чинною Конституцією, могли вирішити свою долю, лише винісши питання зміни статусу території на всеукраїнський референдум.

Тож, як бачимо, зовсім не зрадливі кримчани є причиною анексії півострова, а неспровокована агресія «братнього» Кремля та відверта зрада владців власної держави. Відтак, на думку автора, найпершою умовою повернення Криму є усунення від влади та засудження осіб, чия зрада привела до втрати стратегічно важливого регіону, до того, що в окупації опинилися понад два мільйони українських громадян, яких держава невдовзі визнала ще й нерезидентами, до ганебного проголошення анексованої території вільною економічною зоною і відвертого гендлярства з окупантами.

Засудження (маю на увазі не лише моральний аспект) є абсолютно необхідною вимогою не лише як акт справедливості, а й як недвоязочна засторога для наступників. І чим швидше та станеться, тим краще, бо замість того, щоб робити системні кроки до повернення втрачених територій, зрадники, що й досі перебувають при владі, намагаються відсунути питання Криму з порядку денного, консервуючи у такий спосіб нинішній стан речей.

Як же мала поводити себе українська влада у стосунках з Кримом, аби не втратити його? В ідеалі влада має завжди діяти чесно і порядно. В ідеалі вона мала б діяти так, як те робить влада будь-якої країни, — завжди і незмінно в інтересах своєї країни, своєї нації. Але невідіята пуповина, що всі ці роки міцно пов'язувала українські привладні еліти зі вчорашино-свогонднішою імперією, легко уможливлювала для них підпорядкування інтересам «старшого брата». Якщо ж розуміти при тому,

що агенти впливу Кремля ще й досі, навіть після ясно скропленого кров'ю Повстання Гідності, перебувають у найвищих ешелонах української влади — у Верховній Раді, в уряді, в Адміністрації Президента, то залишається лише дивуватися, що тривала операція з повернення України в стійло Москві призвела лише до втрати Криму. Але операція та триває...

Найпершим значущим
Валентин БУТ

КРИМ. ФАКТОР І ПЕРСПЕКТИВИ МОВНОЇ

кроком у здачі Криму було напівзабуте нині відступництво української влади від Чорноморського флоту. Нагадаю: Україна зробила значний внесок у створення Військово-Морських сил СРСР, виділяла щорічно значні кошти на утримання Балтійського, Північного, Тихоокеанського, Чорноморського флотів та Каспійської військової флотилії, тож мала повне право на отримання своєї частки, що й було зафіксовано в Біловезьких угодах, за якими Чорноморський флот, в тій його частині, що базувалася в портах і базах колишньої УРСР, переходив у повне її підпорядкування. На жаль, зухвалий тиск Московії з одного боку та очевидне нерозуміння вищим політичним керівництвом держави значення військово-морського флоту для країни з 854-мільним морським кордоном привели до нічім не віправданих поступок, до розділу українського Чорноморського флоту, до прихильності в українському Криму ракової пухлини російської військової бази, яка відразу ж почала поширювати свої отруйні метастази, відверто займаючись антиукраїнською діяльністю.

Нерозуміння тодішніми фігурантами українського політикуму структури військового флоту, його значення для морської держави є сумним свідченням того, що українська нація упродовж всіх років перебування в соціалістичному раю не мала жодного контролю ні над своїми кордонами, ні над ключовими галузями промисловості, ні над ВПК, ні над військовим чи флотом зокрема. Все те контролювалося зовні, з Москви. Чи не цим пояснюється те, що від перших днів Незалежності на найвищі військові посади призначалися не українські офіцери-патріоти, які мали чіткі плани розвитку українського війська, дієво формували та військо, докладали титанічні зусил儿, аби всі військово-морські бази Чорноморського флоту, розташовані на українській території, залишились за Україною, ще в перші роки запропонували (полковник Віталій Ілліч Лазоркін) нову Військову доктрину України, яка, до слова, не втратила своєї актуальності до цього дня, а особи, які не вийшли з підмітальною залежністю від Москви, тим чи іншим чином або проводили її політику, або беззульно слідували у її фарватері?

Не дивно, що та некомpetентно-угодницька політика привела до того, що разом з краюю частиною Чорноморського флоту, всупереч Конституції України, Росії були здані (формально передані в довгострокову оренду) військово-морські

бази на території півострова. При тому в головній військово-морській базі, в Севастополі, нахабний орендар відтиснув більш і кращі частини інфраструктури, залишивши українські маринарі задовіннятися тим, чим погребував сам. При тому призначена Україною вартість оренди була неймовірно низькою. При тому Україна не зробила жодних кроків, аби не допустити осадження в Севастополі п'ятої колони російських відставників, для яких мерія Москви активно будувала житло. І це тоді, коли українські моряки (військово-військові бійці) на загал, які, попри шалений тиск на них, широ прихилилися до України, перебуваючи на своїй землі, були змушені мікатись по орендованих квартирах, гуртожитках, жити в казармах, отримуючи зарплати в разі менші за ті, які отримували російські моряки.

Загалом же, автор не може пригадати жодного випадку, коли б ще хоч одна держава погодилася розмістити на своїй території чужу військово-морську базу, яка б домувала над власним військовим флотом, тим більше, розмістивши їх фактично в одній бухті! Чи може

вибуху. А проте далеко не всі регіони відрізнялися толерантністю. Нетерпимість до інакшої думки в деяких з них прирівнювалася леді не до чесноти, а десятиліттями насаджувала ненависть до «бендер», до «фашистських-пособників-татар», підживлювана розгніданою ксенофобською пропагандою «старшого брата», штовхала на неадекватні вчинки.

Оскільки ми зачепили мовну тему, яку автор, в силу своїх переконань, вважає ключовою, доведеться хоча б побіжно торкнутися теми жахів примусової українізації та мовних утисків нещасних російськомовних мешканців Криму, яких вони знали під владою бездушних холів. Проблема та, маємо усвідомити, непроста. Досить сказати, що неу тривалий час впригнувався сам господар Кремля, настійно вимагаючи від української влади надання російської мови в Україні статусу державної. Назовин все виглядало цілком логічно: утиски на мовному грунті у фактично двомовній країні могли викликати осуд у цілому світі, а лідер нації, який опікувався правами своїх співвітчизників, мав би викликати лише позитивні емоції. «Могли», «мав

ВЛАДИ ІНТЕГРАЦІЇ

би»... Чому ж світ не явив ані осуду в першому випадку, ані якихось позитивних емоцій у другому? Чи не тому, що, на відміну від часів засекреченого есересеру, світ цифрових технологій передбачає легкий доступ до відкритої статистики? Але ж офіційні статистичні дані АР Крим, де російськомовні нібито зазнавали чи не найбільших утисків, неспростовно засвідували, що з 586 функціонуючих на 2014 рік середніх загальноосвітніх шкіл автономії лише 14 шкіл забезпечували навчальний процес кримськотатарською і... лише 7 — українською мовою. У решті 565 школах викладання велось виключно мовою російською. Більш того, кримськотатарська мова мусить мати не лише прописаний статус державної, а й розповсюдитися до повноцінного використання в побуті. З поверненням Криму в склад України та утворенням кримськотатарської автономії, що, безперечно, рано чи пізно відбудеться, можливості для її повноцінного розвитку розкриються повною мірою. У цьому сенсі росіянам та українцям Криму варто б почати впритул цікавитися приймні програмою «Еліфба».

Що ж до мов інших національностей, то на сьогодні, скажімо, маємо села, де розмовляють виключно російською. В більшості шкіл були, щоправда, ще й українські та кримськотатарські класи, проте забезпечити в цій структурі викладання всіх предметів рідною (українською, кримськотатарською) мовою буде важко.

Щоправда, сьогодні пані Статистика показує вже зовсім інші цифри. Так, вона свідчить, що в Криму невпинно зменшується число класів з навчанням кримськотатарською мовою. Із запланованих на 2015 рік 38 перших класів відкрилися лише 35. Що ж до мови української, то, за словами міністра освіти пані Гончарової, через її «непопулярність» цьогочі не відкрито жодного українського першого класу. Загалом на півострові не залишилось жодної української школи, число україномовних класів скоро-тилося до двадцяти.

Що ж, пані Статистика з усією очевидністю засвідчує вміння хазяїна Кремля захищати інтереси своїх співвітчизників. Чи... то були все ж таки не його співвітчизники, а наші з вами? Адже, здається, він лише в травні 2014-го перетворив їх усіх чохом у «соотечественников»?

Власне, наводячи ці приклади, автор хотів лише звернути пильну увагу читачів на важливість мови в державному будівництві, для утвердження держави, для протидії політичному наперсточництву, яке непомітно перетворюється на відверту агресію з усіма витікаючими наслідками.

Насправді, ніщо інше, крім мови, не може з'єднати країну, з cementувати її. Досвід історії людства передко відкриває свідчить про те. Але досвід останніх подій зі втратою Криму, з розпалюванням вогнища війни на Донбасі засвічує ще й те, що мова водночас є великою потужною зброєю, за допомогою якої можна розколоти країну, насадити своє бачення світу, свою ідеологію, переворити її громадян на неприміренних ворогів. Але ж як перекона-

ти перейти на мову державу тих громадян України, для кого російська мова, по суті, є першою мовою, якою вони почули перше слово, освідчилися в кohanні? Чи не викличе це спротиву, який приведе до прямо протилежного результату? Не спрошуючи, може стверджувати, що завдання цілком посильне. Насправді, в Україні не так багато етнічних росіян, для кого російська мова є справді рідною, для кого перехід на українську означає необхідність подолання певного психологічного бар'єра, який, до слова, пере-ступає кожен емігрант, оселяючись в іншій країні. Але ж більшість російськомовних громадян України є етнічними українцями, зросійківаними унаслідок послідовної мовоної політики імперії. Повертаючись до своєї родової — рідної мови, їм принаймні не доведеться долати згаданий бар'єр.

Мудра держава має докласти всіх зусиль, аби переконати своїх громадян в абсолютній необхідності реального переходу на єдину державну мову, і проводити ту політику системно, запровадивши вжиток української мови спершу у всіх без винятку дошкільних навчальних закладах, у школах і видах, діючи поступово, але незадовільно.

«А що ж з кримськими татарами?» — спитає читач. «Замість російської, їх змушуватимуть та-пер вивчати українську мову? Чи не порушимо ми їхні права?» Безперечно, в Криму кримські татари мають бути забезпечені всіма можливостями для здобуття освіти рідною мовою. Більш того, кримськотатарська мова мусить мати не лише прописаний статус державної, а й розповсюдитися до повноцінного використання в побуті. З поверненням Криму в склад України та утворенням кримськотатарської автономії, що, безперечно, рано чи пізно відбудеться, можливості для її повноцінного розвитку розкриються повною мірою. У цьому сенсі росіянам та українцям Криму варто б почати впритул цікавитися приймні програмою «Еліфба».

Домінантування на теренах України української мови, поза всяким сумнівом, є ключовою умовою реального об'єднання країни, її успішного розвитку. Як альтернатива мовна дезінтеграція країни направляє веде до дезінтеграції територіальної,

(Продовження.
Поч. у № 34-52)

На підтвердження своїх міркувань я пригадав тривожні події в історії України 2008 року, хоча навіть поверховий аналіз показників усіх проведених військових наочань у період 2005-2013 років давав тривожні сигнали громадянському суспільству про вкрай незадовільний стан обороноздатності країни. Тому, реагуючи на такі тривожні сигнали, у кінці 2008 року я писав, що цілком стала очевидною безпорадність вищого військового керівництва України під час загострення політичної ситуації в Криму і в Севастополі після військового конфлікту між Російською Федерацією та Грузією. Водночас Румунія висловила претензії на острів Змійний та на ділянку шельфи у Чорному морі у виключній морській економічній зоні України, а держава Україна була неспроможна довести свої законні права ні у мирний спосіб, ні спираючись на авторитет власної військової могутності.

Згадую, що у тій складній ситуації президент Віктор Ющенко поспіхом запропонував забільшити бюджет Міноборони до 34 мільярдів гривень, натомість прем'єр-міністр Юлія Тимошенко заявила, що держава спроможна виділити лише 17 мільярдів, а міністр оборони Ю. Єхануров (з 19 грудня 2007 до 5 червня 2009 року) заявив, що через брак грошей війська почнуть голодувати.

Ці посадовці штучно створили абсурдну ситуацію через своє нерозуміння як норм чинного законодавства в оборонній сфері, так і стратегії оборонного будівництва, яка вимагає стабільності і послідовності у виконанні відповідних державних програм і планів.

Для мене суперечка, яка виникла між цими трьома високопосадовцями, свідчить про те, що або такі державні органи і програми відсутні, або вони не виконуються через брак коштів державного бюджету. А якщо міністр оборони Юрій Єхануров говорить, що через брак грошей війська почнуть голодувати, то ця добра людина має добровільно піти з посади через свою невідповідність вимогам за цією посадою.

Не маю нічого проти пана Єханурова, якого знаю особисто як комунікабельну особу та хорошого організатора адміністратора, але оборона країни – це найважливіша функція держави, задля чого її й створено, тому високопосадовець має керувати процесом виконання відповідних державних програм і планів оборонного будівництва, які є програмою діяльності не тільки для міністра оборони, а й для будь-якого іншого міністра у сфері оборони.

Як на мене, зміст цієї суперечки лежить у площині розуміння основних положень чинної Військової доктрини України. При цьому дуже важливо зрозуміти і те, наскільки якісно і термінологічно точно викладений сам текст Військової доктрини, наскільки правильними чи хибними є ці основні положення.

Так, наприклад, авторами цього документа було визначено, що Військова доктрина України – це «сукупність керівних принципів... та... поглядів на забезпечення вій-

ської безпеки держави», а це невірно! Держава має слугувати нації, яка її створила, тобто забезпечувати задоволення усіх її потреб, або, як записано, національних інтересів, визначених Конституцією України.

Тому таке визначення Військової доктрини звужує значення цього документа, воно не відображає необхідної повноти змісту такого документа, як Військова доктрина, оскільки зрозуміло, що війни ведуть держави накопиченими ними ресурсами, а потерпає від війн країна і народ, тож замало вести мову лиши про військову безпеку.

В сучасних умовах ринкових відносин має йтися про військову безпеку всього Українського народу і країни в цілому, оскільки разом з державною економікою є недержавна економіка з рівноправними за Конституцією

**Віталій
ЛАЗОРКІН**

ДЕЯКІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ ТВОРЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

України недержавними установами та недержавними організаціями, які є платниками податків. Тобто держава має слугувати не лише самій собі і боронити не лише саму себе, а всю Українську націю, що також має бути відображене в тексті Військової доктрини України.

З цього я для себе зробив важливий висновок: треба рішуче відкинути рабське поклоніння державі, яке виховувалося у радянських громадян в учасі диктатури прогеліату. На жаль, у шкільних підручниках і після Революції гідності 2014 року це залишається настанова учням: «Любити нашу державу!» Та не державу треба навчати любити, а свою країну Україну, де на її території своїм повним життям живе сучасна Українська нація з усім розмаїттям своїх національних особливостей, де кожен, незалежно від своеї національності, хто проживає і поважає культуру та звичаї корінних українців, гордо називає себе українцем!

Під час роботи над документом для мене завжди було принциповим питанням його правильна назва, тому автори Військової доктрини мали б визначитись, про яку доктрину йдеться: про воєнну доктрину чи про військову. Якщо йдеться про воєнну доктрину, то збройна боротьба, як один із способів ведення війни, має бути лише одним із розділів військової доктрини.

Іншими розділами військової доктрини мають бути політичний, економічний, дипломатичний, фінансовий, інформаційний. Тому Військова доктрина України має охопити всі способи ведення війни, а формулювання основних положень з кожного розділу Військової доктрини вимагає вироблення обґрунтованих підходів до вирішення всього спектра проблем національної безпеки, зокрема, і до військової безпеки країни та міжнародної

безпеки у військовій сфері. Як показав досвід ведення війни проти України з боку Російської Федерації, офіційно прийнята Військова доктрина — не діюча!

Виявилось, що в Україні просто немає системи національної безпеки, яка б враховувала, що війни ведуться у різний спосіб: політичний, економічний, дипломатичний, фінансовий, інформаційний, екологічний, етнічний, культурологічний, релігійний та у спосіб збройної боротьби. На це мною і моїми колегами неоднократно зверталася увага суспільства і народних депутатів протягом 2006-2014 років під час проведення науково-практичних конференцій, «круглих столів» з актуальних питань національної безпеки на базі Спілки офіцерів України, Народного Руху України, на базі Львівської обласної організації СОУ, Міжрегіональної академії управління персоналом, Університету «Україна» та Київського окружного будинку офіцерів.

мирний спосіб і не дати їм перетворюватись до рівня загроз, а тому ця система має бути заснована на відповідних механізмах запобігання і відвертання економічних, фінансових, політичних, інформаційних та інших небезпек, які впливають на повноту задоволення національних інтересів. Виникнення ж загрози застосування против України збройних сил означає, що система військової безпеки вичерпала свої можливості вирішення конфліктів у мирний спосіб та передбачає застосування Збройних Сил України до протидії цій загрозі.

На всіх своїх конференціях і «круглих столах», які ми проводили протягом 2005-2013 років, ми постійно нахищували: «Чиновникам треба зрозуміти, що військова безпека існує і існуватиме доти, доки сусідні держави будуть утримувати збройні сили, які за певних умов можуть бути застосовані проти України. Це означає, що сьогодні для України постійно існує небезпека

системи військової безпеки та системи оборони, конкретизує завдання всіх державних органів, з яких складається військовий устрій держави, її оптимізує використання бюджетних коштів на оборону України.

Проте нам, простим смертним, доступатись до Верховного Головнокомандувача протягом усіх років незалежності виявилось непосильним завданням, особливо після виборів Президента України 2010 року, що зумовило процес руйнії обороноздатності України. Та мало що змінилося і після Революції гідності та обрання нового Президента України у 2014 році.

Військова доктрина України має декларувати світові, що Україна має своє бачення на таке явище у міжнародних стосунках, як війна, і що Україна має бажання розв'язувати будь-які міжнародні проблеми у мирний спосіб, без застосування збройних сил, а у разі загрози збройної агресії проти України вона буде застосовувати адекватні

мuvati власні війська в так званих ДНР і ЛНР, а Путіну на міжнародній арені — подавати окуповані території як державні утворення сепаратистського типу.

Мої думки поділяв помічник міністра оборони України у 2008-2010 роках капітан 1-го рангу Анатолій Грищук, голова Товариства військових істориків України. Він дуже болісно сприяв безпід有价值 посадовців Міністерства оборони України у підтриманні боєздатності військ.

Познайомившись з Анатолієм Володимировичем більше, я побачив, що цей суворий морський офіцер був дуже чуйною і талановитою людиною, яку відрізняла від багатьох інших мої знайомих чесність, відвртість, порядність та професіоналізм.

Він самотужки створив «Військово-політичний енциклопедичний словник» у двох томах та «Словник педагога», які користуються високим попитом фахівців.

У 1993-2008 роках він обіймав посади заступника начальника Кіївського вищого військово-морського училища та заступника начальника факультету Національної академії оборони України. Серед його випускників є відомі нині посадовці, наприклад, міністр оборони України генерал Армії Степан Полторак. Вийшовши у запас, капітан 1-го рангу Анатолій Грищук продовжує виховувати майбутніх офіцерів Збройних Сил України у військовому лиці імені Богуна.

Великим і приемним сюрпризом для мене було те, що Анатолій Володимирович пише дитячі казки, які дуже подобаються дітям, зокрема, і його улюблений онук.

Проводячи конференції і «круглі столи» з питань національної безпеки, Анатолій Грищук своєю наполегливістю дає мені надію, що рано чи пізно нам вдасться переламати ситуацію і змусити посадовців поважати військову науку та розпочати, нарешті, військову реформу.

(Продовження буде)

Капітан 1-го рангу
Анатолій Грищук

Учасники науково-практичної конференції від Львівської обласної організації СОУ, 25 жовтня 2008 року, м. Львів

НЕЗАКІНЧЕНА ВІЙНА ТИМУРА БАРОТОВА

Постать Тимура Баротова по-своєму символічна. Він — колишній офіцер ВМС України, пізніше — боець «Айдару». Вважає себе таджиком, хоч по матері — все ж українець. Але ця обставина лише підкреслює його деликатне ставлення до ідентичності. Адже батько — також колишній офіцер, військовий льотчик, «афганець». Хіба міг Тимур відректися від національності батька? Разом з тим у нього гарна, вишукана українська мова. Про державний патріотизм і говорити нічого — якби було таких офіцерів побільше, то Україна відчувала б себе захищеною. Але таких в силу низки причин на флоті було небагато (на цьому я зупиняюся нижче), та й Тимур покинув флотську службу у 2010 році. Пішов тому, що не хотів служити під керівництвом злодійкуватого «головонкомандувача» з двома судимостями за плечима. Погодтеся — далеко не всі наші офіцери можуть похвалитися подібною принциповістю. Але декілька побратимів усе ж пішло тоді разом з Тимуром...

Одже, постать капітана 2-го рангу Баротова дає нам уявлення про те, якими могли б бути наші флотські офіцери, якби до створення Військово-Морських Сил український народ підійшов з максимальною серйозністю. Але сталося те, що сталося, і Тимуру довелося воювати з Росією вже не на морі, а в донецькому степу... Причому вже рядовим у складі добровольчого батальйону. І тільки тоді, коли у бою був убитий командир, Тимур узяв на себе керівництво підрозділом. Добре, що тоді вдалося зупинити ворога на дальніх підступах. А тепер, мешкаючи у Львові (переїхав ще навесні 2014 року разом з іншими кримськими біженцями), Тимур бере активну участь у житті проукраїнських кримчан, керує організацією «Кримська хвиля».

Мені пощастило побувати на одній з чис-

ленних патріотичних акцій, які освічений і діяльний офіцер регулярно проводить у Львові. Цього разу він виступав в Українській академії друкарства і демонстрував студентам документальний фільм, який сам і зняв, коли воював у зоні АТО на Луганщині. Після перегляду фільму з боку студентів було багато запитань. Одне з них було найболючішим: як же так сталося, що ми втратили пильність? Чому наша армія не була боєздатною у лютому 2014 року? Тимур відповідав аргументовано і цілком відверто, видно, що й сам над цим багато думав. Спочатку торкнувся передісторії анексії (а з нашого боку — ганебної здачі) українського Криму. Виявляється, що на початку 90-х у Севастополі офіцерів, які складали присягу на вірність Україні, на другий день... не пускали на трап корабля. Направляли в штаб ЧФ, а там давали присягу на Північному флоті. Або на Тихookeанському. І виходило, що українська присяга не мала такого вірицьального значення, як дисципліна на Чорноморсько-

му флоті. Його поступово і наполегливо робили де-факто російським. До 1997 року на кораблях ЧФ уже не лишалося офіцерів, які хотіли б служити Україні. А до того ж вони ще були! Гіркий досвід 1918 року, коли українські екіпажі вирішили й долю флоту, росіянини врахували. Тепер було інакше: українці робили поступку за поступкою... Наприклад, коли поряд стояли два військові кораблі, на одному був двигун у хорошому стані, але поганий корпус, а на іншому навпаки, то росіяни просто міняли на кораблях мотори і робили з двох один дієвий бойовий корабель, а металобрухт... віддавали Україні. Коли Україні віддавали кабелеукладчик (з 600 кілометрами кабелю), то цінний мідний кабель перед тим різали і продавали. А що таке кабелеукладчик без кабелю? Наші моряки сигналізували Києву, але столиця не чула. Або ж... нічого не могла вдіяти. Тому під час виступу червоною ниткою проходила думка: у державі не повинно бути територій першого і другого сорту. Якщо у Львові таку ситуацію з військовим майном годі було собі уявити, то в Севастополі все «проходило». Але столиці не треба було з цим погоджуватися! Адже фактично Крим ми почали здавати ще тоді. Було й інше запитання. А що, якби українські десантники і морські піхотинці, а також танкісти з Переяславського покинули свої військові частини і вирушили на північ? Але не до самого Переяслава, а зупинилися б на лінії: Саки, Нижньогірськ, Джанкой... Прикрили б Донузлав з нашими бойовими кораблями та забезпечили б контроль над 30% території Криму. І референдуму всекримського не відбулося б, а головне — Путіну було б не до війни на Донбасі... На це Тимур Баротов відповів, що російські війська на той час були вже скрізь, у тому числі і в північному Криму. Варто було б пролитися першою крові, як Росія негайно ввела б війська в Україну. У них вже й військова техніка із заведеними моторами стояла на кордоні (до речі, з абревіатурою «МС», тобто «Миротворческі сили»). І Захід навряд чи втрутися б, адже все виглядало б як громадянська війна, а Росія мала відповідний миротворчий мандат. Отже, що було, те було. Лише тепер настав час рефлексії та значно потужнішої мобілізації українських ресурсів. І якщо цього

поки що не роблять олігархи та деякі чиновники-клептократи, то Тимуру Баротову важко чимось дорікнути. Пасіонарний офіцер залишається вірним українській присязі, залишається прикладом для інших.

* * *

Щоб читачі мали уявлення про ефективність і «щільність» передноворічних заходів у Львові, розповім ще й про таке. Після виступу в Українській академії друкарства ми з Тимуром поїхали в Політехнічний інститут, де його побратим по «Айдару» Микола Павлюченко представляв колекцію національного одягу, викуплену особисто ним за 8 тисяч гривень у місцевої народної майстрині. Він зробив це, щоб вивезти унікальну колекцію із зони бойових дій. Тоді ще були побоювання, що й північну частину Луганщини захоплять сепаратисти. На щастя, ворога тоді вдалося зупинити, але колекція розпочала жити своїм «мандрівним» життям разом з неподільним Миколою Павлюченком. Вона побувала у різних містах Східної і Центральної України, а тепер з одягом луганчан ознайомлюються мешканці Галичини (репортаж про це читайте нижче). Тимур Баротов тепло привітає свого побратима і вибачився за деяке запізнення. Мовляв, не міг не відповісти на всі запитання студентів Академії друкарства... А потім на Тимура чекала молода мешканка Херсона Наталія Блок. Вона напередодні демонструвала у Львові свій фільм «66%» про біженців з Луганщини, які виїхали на Херсонщину. Наталія поділилася з Тимуром (також плодовитим режисером-кінодокументалістом) своїми планами на майбутнє. Зокрема, бажанням зняти документальний фільм про психологічну реабілітацію колишніх воїнів АТО. Просила у досвідченого режисера підказки — як це найкраще зробити? А потім до нас підійшла вірна «світличанка» й авторка багатьох матеріалів Наталія Гумницька, яка поцікавилася — чи виходить паперовий варіант «Кримської світлиці», і чи варто її передплачувати? Встиг зробити групове фото — для історії. На ньому — колишній севастополець, мешканка «столиці» Таврії та львів'яни, небайдужі до справ на українському Півдні.

Сергій ЛАЩЕНКО

У ЛЬВОВІ ПОКАЗАЛИ ВРЯТОВАНУ «АЙДАРІВЦЕМ» КОЛЛЕКЦІЮ ВИШИВАНOK З ЛУГАНЩИНИ

У Львові презентували колекцію українських вишиванок з Донеччини та Луганщини. Боець батальйону «Айдар» Микола Павлюченко привіз колекцію народної майстрині Єлизаветі Глазавецькій зі Старобільська

Луганської області, пише Радіо «Свобода».

У колекції зібрани сорочки і строї 150-200-річної давнини. Жінка продає одяг, боївшись, що сепаратисти його знищать.

«Дванадцять сорочок я викупив, маю розписку про це, а верхній одяг вона мені подарувала... Викупував речі частинами. Смисл у тому, що це — прифронтова територія, що ми боремось за цю територію, це — речовий доказ того, що там живуть українці... У цих сорочках

— наша ідентичність, це — пам'ять. Важливо зрозуміти, що це — не просто речі, це наше коріння. Я просто допоміг Єлизаветі і купив ці речі, коли їздив по Україні, то люди ще додали експонати», — каже Павлюченко.

Демобілізований після поранення вояк планує показати колекцію у містах Західної України, а потім повернути у Старобільськ.

Як зазначає видання, старовинний одяг Слобожанщини ілюструє, звідки на цю територію прибували люди у XIX столітті. Вишивка біла по білому притаманна Чернігівщині, яскрава — з Полтав-

щини, є елементи традиційної вишиванки Київщини.

У свою чергу, працівниця Луганського обласного краєзнавчого музею Наталія Каплун розповіла, що всі експонати музею, понад 200 тисяч одиниць, залишилися в окупованому Луганську. Колектив установи переїхав у Старобільськ.

«Все найцінніше спустили у підземне фондоховище: це — срібні дукачі, стародруки, сковоріди у сейфі, — каже Н. Каплун... — У липні 2014 року головний спостерігач фондів загинула... Коли територія була окупована, наш музей пограбували... Ополченці прийшли у підземні фонди, вони знали куди йти, тоді не було світла, у темноті вони знайшли місце, мали все необхідне, щоб відкрити замки і спилити рештки»...

gazeta.ua

«НЕ ЦУРАЙТЕСЯ НЕНЬКИ-ВКРАЇНІ, ГОРНІТЕСЯ СЕРЦЕМ ДО НЕЇ!»

«КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ» звертається до співвітчизників із закликом про допомогу у відродженні літературного конкурсу для школярів «Ми — діти твої, Україно!» і присвоєння йому імені Данила Кононенка

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Показав він на відкриті конверти і додав: «Хто сказав, що на кримській землі не ростуть українські таланти?!». Мені здалося, що Данило Андрійович ладен був стансовати гопака перед тими школярами, які відгукнулись на заклик і надіслали свої, можливо, перші в житті літературні твори, написані українською. Адже ці конверти з творчими добробками, які дійшли до редакції, означали, що ми «обійшли» офіційну владу автономії, яка постійно розповсюджувала міф про те, що в Криму не хочуть вивчати українську, що кримська молодь прихильна тільки до «великого и могучого».

Перший крок до нашої мрії було зроблено. Далі розпочали активну роботу члени журі — Тамара Єфімова, Алла Петрова та Олександр Польченко. Після того, як всі роботи були прочитані, виставлені бали і зроблені замітки з побажаннями, — все знову поверталось до Данила Андрійовича, і вже потім ми колегіально визначали переможців. Задумуючи цей конкурс у зросійщеному Криму, ми не могли наперед прорахувати кінцевий результат, тоді ми взагалі нічого не могли прорахувати, адже до нас ніхто не наважувався тут проводити конкурси українською мовою, і тому для початку в умовах конкурсу була єдина номінація — «Проза». Хіба ми могли в далекому 1998 році уявити собі, що кримські школярі ще й вірші пишуть українською?

Першими переможцями конкурсу стали Ольга Захарова, учениця 10 класу СШ № 29 м. Сімферополя, Ольга Афоніна, учениця 11 класу Краснопerekopської СШ № 4, Олеся Сайчук, учениця 9-Б класу Української гімназії м. Сімферополя. Заочувальні премії отримали: Назарій Кіндрачук, учень 9 класу СШ № 10 м. Ялти, а також Тетяна Мороз та Галина Середа — учениці 9 класу Старокримської середньої школи. Також члени журі одноголосно підтримали пропозицію Данила Андрійовича, щоб відзначити дев'ятирічного керченського гімназиста Павла Ольшанського, який за своїм віком не повинен був змагатись із старшокласниками, але написав цікавий твір про дружбу із кримськотатарською дівчинкою Евелін. За свою працю Павло отримав заочувальний приз та Великодній подарунок. Нагородження переможців проходило на ДТРК

«Крим» в ефірі телепрограмми «Рідна хата», куди були запрошенні всі переможці першого літературного конкурсу для школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!».

До переможців звернувся професор Сімферопольського державного університету ім. В. Вернадського, член Спілки письменників України Олександр Іванович Губар, який зазначив, що перший україномовний літературний конкурс засвідчив, що в АРК є грамотні і талановиті учні, які шанують українську мову. Олександр Іванович побажав творчого натхнення усім конкурсантам і тим, хто збирається стати учасником подібного заходу в майбутньому. Конкурсанти отримали свої нагороди від голови журі Данила Кононенка, який висловив сердечну вдячність тим, хто посприяв проведенню першого літературного конкурсу в Криму і звернувся до переможців: «Усі, хто взявся за перо не з принуки, а за покликом серця, хто пише не від конкурсу до конкурсу, аби зірвати нагороду, той мусить пам'ятати, що літературна праця нелегка, і слави досягає той, хто виконує що роботу добре, чесно, на совість. Усіх, у кого є велике бажання сказати своє нове слово в літературі, я закликаю казати його, не стримуючи свої почуття, але вже якщо береться казати, то кажіть цікаво, захоплююче, поетично!». Також Данило Андрійович пообіцяв, що наступного року, крім номінації «Проза», з'являться — «Поезія» та «Публіцистика».

I, дійсно, в наступні роки поезії від конкурсантів не бракувало, і це було як бальзам на серце для поета Данила Кононенка. Наведу лише деякі уривочки з поетичних творів конкурсантів різних років:

Катерина Стасюк, смт. Гурзуф
...Одна у світі волошка
Посеред темної хащі,
їй би тепла хоч трошки,
Вона почувалася к браще.
Їй би обійми дуба
Або вітерцю хитання.
Тяжка для неї згуба
Чекати своє кохання...

Учень із Краснопerekопська
Андрій Сливка
....О господи Боже,
до тебе молю,
Не дай над душою
байдужості влади,
Серця захисти від омані і зради,
Щоб землю не скривдили
рідну мою...

Ганна Ковальчук із Сімферополя
...Нестриманість болю,
беззахисні вії,
Пожовкла тополя,
зів'яла, як мрія,
Чекання злітає
легким павутинням,
Приходжу до гаю,
де листя вугіллям
Згора... Розумію ощо безнадію...
Знов вітер хитає тополю і мрію...

Катруся Демакова, м. Феодосія

...Як нам жити без мови?
Неможливо, ні!
Їй немає рівної
На усій землі...

Олена Брижаль, с. Кольчугіне

...Настала вечірня година
І місяць завис над вікном.
Вже ніч огорта Україну
Спокійним і лагідним сном.
Там десь у зеленому гаї
Долізна не спить слової,
Ще лісню свою він співає
Ta радує нею людей...
...Я чула цю лагідну пісню,
Запала у душу мені,
Bo пісня була — українська!
Їй звучала, неначе у сні...

Ольга Сиротюк, смт. Нижньогірське

Що ж, незнайомець таємничий,
Сьогодні знову разом ми.
Ти глянеш сумно в темні вічі
Мої, як поглядом зими...
Твоє життя, тяжке й незламне,
Довіриш знозву ти мені,
Твій сум і біль, твоє кохання,
Яке ти бачив лиши у сні...

Катерина Осадца у 2002 році була ученицею 9 класу Чкаловської загальноосвітньої школи Нижньогірського району і на п'ятій літературний конкурс школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!» надіслала оповідання «Тополя» про з'язкову УПА — Марію Штепу. Свою розповідь Катерина зачікнувала так: «Важко склалася доля цієї жінки. Сибирь, Челябінськ, ГУЛАГи, вічний страх і вічна крига в серцях та очах наглядачів, спецпоселення для політ'язнів більшовицького тоталітаризму... Марія Штепа вижила... Ми зараз маємо Незалежну Соборну Державу. Та чи така вона, якою марили герої-півстанці? Марія Штепа, авторка віршів до двох книг, з'язкова УПА, живе у будинку благодійної організації. Де-то з воїнів УПА дотепер не може довести, що він — учасник війни. Я вважаю, що осуджувати людину за патріотизм ми не маємо права. Нехай же від Донбасу до Карпат

лунає молитвою «Слава Україні!», а у відповідь — «Героям Криму потонув, горить Донбас — і для Вітчизни цінний кожний, хто має мужності запас. Козак за духом і за ділом, життя поклав ти на війні, щоб наше слово пломеніло в недружелюбній стороні.

«КРІМСЬКА СВІТЛИЦЯ» звертається до співвітчизників із закликом про допомогу у відродженні літературного конкурсу для школярів «Ми — діти твої, Україно!» і присвоєння йому імені Данила Кононенка

2007 рік. «Ми — діти твої, Україно!» — в редакції «Кримської світлиці»

2006 рік. Данило Кононенко з переможцями 9-го літературного конкурсу для кримських школярів «Ми — діти твої, Україно!»

Слава!» — писала кримська дів'ятилітка Ірина ще в 2002 році. З того часу її оції її вірш:

МОВЧИМО

Відмолилися на рідний прапор.
Відцвіли жовто-сині квіти.
Нам однаково чи не однако,
Як ми будемо далі жити?
Нам однаково?

Mo', то неправда?

Може, є в нас Держава і воля?
Що ж тоді нам стоять на заваді,
На заваді до щастя і долі?
Ти покайся — й розпнуть.

Це відомо.

(Має ж правда принади і вади!)
Мовчимо! Не вертаєм додому.
Мовчимо! Не дамо собі ради.
Вже забулися, люди, ви певно
Ту Степанову силу і славу...
Що ж, виводьте чухніців

на сцену!

Вибачай, Українська державо! Для того, щоб відродити літературний конкурс, але вже з іменем кримського поета Данила Кононенка на всеукраїнському рівні, треба бажання, а воно у працівників редакції газети «Кримська світлиця» є! Сподіваємося, що Національне газетно-журналістичне видавництво та його «кримський» директор Андрій Щекун також підтримає цю ідею. Наступне: для того, щоб школярі всієї України більше дізналися про поета, іменем якого буде названо конкурс, потрібні публікації про Данила Кононенка, його життєвий шлях, спогади друзів, знайомих, учнів, колишніх учасників конкурсу, які живуть у різних куточках України, можливо, хтось став професійним письменником чи поетом. Про все це треба писати не тільки в «Кримській світлиці», а й в інших — як центральних, так і регіональних ЗМІ. Треба об'єднати навколо ідеї відродження конкурсу всі кримські громадські організації, які на сьогодні змушені передувати на материковій Україні.

Пам'тайте, що Данило Андрійович до останнього свого земного дня був на передовій «духовного фронту», не поривав творчих з'язків із «Кримською світлицею». Все життя він жив для України і, помираючи, думав про неї. «Бідна моя Україна...» — сказав і покинув цей світ.

Київський поет Василь Марсюк у вірші «На смерть друга» рік тому написав:

Ти правий: бідна Україна,
але не правий, що помер,
вона без тебе вже повинна
в Криму боротися тепер.
А час настав такий тяжкий —
Крим потонув, горить Донбас —
і для Вітчизни цінний кожний,
хто має мужності запас.
Козак за духом і за ділом,
життя поклав ти на війні,
щоб наше слово пломеніло
в недружелюбній стороні.

Спи, друже, мирним сном
могили.
Ми підем далі. З нами Бог!
Твій подвиг нам подвоїть

сили —

тепер я битимусь за двох!

Вірю в те, що після проведення Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка світ побачить збірка кращих творів школярів з усієї України! А в передмові до неї ми обов'язково надрукуємо слово Данила Андрійовича до конкурсантів: «Мени, як голові Кримської організації Національної спілки письменників України, як одному з них представників кримського письменства, хто все своє свідоме життя писав і писе лише рідною українською мовою, радісно, що нарешті і в Криму настає справжнє національне пробудження серед молодих людей, приємно усвідомлювати, що на літературному горизонті з року в рік з'являється все більше й більше «зірочок», позначених справжнім літературним обдаруванням. А справжнє обдарування, справжній талант потрібно бережно плекати, усіляко сприяти його розвитку, бо без моральної підтримки, без дружньої поради талант може наштовхнутися на байдужість, черствість і, як ніжна квіточка, зламається, засохне, загине».

Тож не дамо зачахнути ідеї відродження літературного конкурсу, дослухаємось до слів поета і зробимо Божу справу для обдарованих дітей і в пам'ять земляка!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ

м. Сімферополь

Данило КОНОНЕНКО

**ХТО СКАЗАВ,
ЩО НА КРИМСЬКІЙ ЗЕМЛІ
НЕ РОСТЬ**

УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ?!

Друзі любі! Великі й малі,
Переможці мої й дипломанти!
Хто сказав,

що на кримській землі

Не ростуть українські таланти?!

Хто сказав, що в нас мови нема,

Що вона нами тут призабута?

Подивіться, як крила здійма

Рідна мова, прекрасна, розкута.

Молоді соколята її

У великий політ піднімають.

Голосисті оці солов'ї

Скільки нам ще пісень

проспівають!

ЗАДУШИТИ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ? У КРИМУ ЗАКРИЛАСЯ ДИТЯЧА ТЕАТРАЛЬНА СТУДІЯ

Вистава українською мовою день Святого Миколая стала приводом для перевірок театральної студії «Світанок» на базі кримського палацу дитячої та юнацької творчості. Засновники студії, не витримавши гонінь з боку керівництва установи, ухвалили рішення закрити свій гурток і звільнитися. У «міністерстві освіти» Криму запевняють, що українська мова не могла стати причиною тиску на студію. В Українському культурному центрі в Криму ситуацію навколо «Світанку» назвали черговим витоком репресій стосовно того, що може нагадувати минуле.

Зразкова театральна студія «Світанок», що існувала на базі кримського Палацу дитячої та юнацької творчості, більш відомого як Палац піонерів, припинила свою роботу. Закриття відомого в Сімферополі україномовного об'єднання, яке було засноване 22 роки тому і виховувало чимало талановитих акторів, передувала низка подій, що змустили керівництво піти на цей крок.

Як розповів «Крим.Реалії» один із засновників студії Олександр Польченко, 19 грудня з нагоди святкування дня пам'яті святого Миколи Чудотворця в актовому залі Палацу дитячої та юнацької творчості відбулася театральна вистава «Пісня Амазонки» за мотивами однайменної збірки оповідань кримського письменника Віктора Стуса. Постановка українською мовою оповідає про боротьбу жінок-войнів за свободу, незалежність рідного краю, а також проти зла. За словами Польченка, вистава спровокувала тиск на студію, очолювану з перших днів заснування його дружиною – Заслуженим працівником культури України Аллюю

ржитися керівництву установи: мовляв, що ви тут розвели, ми вам влаштуємо! – упевнений О. Польченко.

Співрозмовник також розповів, що упродовж останнього року на керівника студії постійно чинився тиск з боку начальства. «Алла Петрова намагалися змусити піти спочатку вілтку, потім восени – влаштовували різні перевірки, чіплялися до роботи з кожного приводу, ображали, погрожували, намагалися знизити зарплату, але у них нічого не виходило. Зарах з'явився черговий привід, щоб провести зачистку того, що пов'язане з українським. Рано чи пізно це сталося б», – зазначив він.

Разом з тим, за його словами, більшість батьків підтримує засновників студії та обурені подібними ставленнями до Алли Петрової. «Батьки дітей виришили до директора установи (Валерії Кочетової – КР), щоб поскаржитися на її підлеглих, які чинять тиск через виставу. Директор була здивована тим, що відбувається, сказала, що не знає про те, що трапилося, і пообіцяла покарати тих, хто допустив таке. Наче й не було нікого пресингу!», – розповів О. Польченко.

При цьому, за його словами, у керівництві установи батькам говорять, що Алла Петрова «не виконує наших вимог, пов'язаних зі звітною діяльністю і таке інше», таким чином, намагаючись усунути їх від впливу на процес.

Не витримавши тиску з боку керівництва закладу, засновники студії ухвалили рішення припинити її існування. Про своє рішення вони поінформували батьків на зборах, що відбулися в понеділок, 28 грудня. «Звичайно, батьки і самі діти (в студії займається близько 50 осіб – КР) якось намагаються призупинити цей процес розпаду і знищенню всього українського на території півострова, але вони просто не знають, як працюють гебісти старої радянської закваски», – зазначив О. Польченко.

Також, за його словами, А. Петрова прийняла рішення покинути Палац дитячої та юнацької творчості, не чекаючи реакції зверху. «Щоб її звільнити, необхідно терпіти припинення 2-3 місяці, але вона не з таких людей. Тому Алла Петрова вирішила звільнитися за власним бажанням, щоб не терпіти цих змущань.

«У нас немає ніяких гонінь»

«Крим.Реалії» звернулися до завідувача відділу культури та сценічної майстерності Палацу дитячої та юнацької творчості, до якого належить студія «Світанок». Світлана Алексєєвою за коментарем, однак вона перенаправила до директора установи. «Директор регулює всі наше відносини з пресою», – пояснила вона.

Упродовж двох днів «Крим.Реалії» намагалися зв'язатися з директором дитячого палацу Валерією Кочетовою, але в її приймальні не брали слухавку.

У Міністерстві освіти Криму, у віданні якого перебуває

Палац дитячої та юнацької творчості, не володіють інформацією про ситуацію навколо студії «Світанок». «Мені про це нічого не відомо», – повідомив прес-секретар відомства Антон Гаркавець. При цьому він засумнівався в тому, що причиною тиску на студію могла стати вистава українською мовою. «Я впевнений, те, що відбувається, ніяк не пов'язано з театральною постановкою українською мовою. У Криму три державні мови: російська, українська і кримськотатарська. У нас немає ніяких гонінь з цього приводу», – додав А. Гаркавець.

«Знайти крайнього»

Активіст Українського культурного центру в Криму Вельдар Шукурджієв вважає подію навколо україномовної студії «черговим витком репресій і гонінь стосовно того, що може хоч віддалено нагадувати минуле, того, що пов'язувало з Україною».

«Завжди у всі часи загарбники насамперед борються з

історичною пам'яттю та культурою, – сказав В. Шукурджієв «Крим.Реалії». – У цьому випадку це викликано величими невдачами Росії в цілому як на офіційному рівні, так і у внутрішніх економічних питаннях. Потрібно знайти крайнього – ось ми і бачимо результат фіаско». При цьому він упевнений, що офіційний Кіїв на ситуації, пов'язані з гонінням українців Криму, «відповідає мляво, безпорадно, беззубо, воліє відбуватися мовчанням і займати позу стравуса». За його словами, проблемою українців Криму ніхто не займається, тому що немає організації, які могли б надавати правову або будь-яку іншу допомогу всередині Криму.

У таких випадках В. Шукурджієв радить не замовчувати факти політичних переслідувань, а розголосувати їх. На його думку, це допоможе міжнародним правозахисним організаціям фіксувати факти порушення прав людини в Криму.

Андрій КОЛОКОЛЬЦЕВ

«ВИ МІЦНІШІ, БО ВИСТОЯЛИ НАБАГАТО ДОВШЕ...»

Харківський український культурний центр вів під натиском «рускава міра» раніше на чотири роки, ніж Кримська студія. Мій однокурсник, товариш, однодумець Олександр Польченко та Алла Петрова випестили цю студію за декілька десятиліть. Я мав студентів у театральному з цієї студії, і зараз вони працюють в театрах.

В іншій, бо вистояли набагато довше. Харків'яни ж вибороли «Революцію гідності» і впевнені були, що повернуть собі культурний центр. Вибрали Президента і Раду, дочекавшись нову обладміністрацію, харків'яни зрозуміли, що українського культурного центру Харкову не бачити. Хоча б з однієї причини – в обладміністрації керівництво не бажає, не розуміє, не розмовляє українською.

Мабуть, щоб не образити «російский мир». Прийми, друже, співчуття і мою підтримку. Боротьба лише розпочалася, і не лише в Криму.

Олександр Гава, м. Харків

12 КРИМЧАН – ОСОБИСТОСТЕЙ РОКУ ЗА ВЕРСІЄЮ РЕДАКЦІЇ «КРИМ.РЕАЛІЇ»

Коли ми вирішили скласти рейтинг найвидатніших кримчан року, що минає, в редакції «Крим.Реалії» розгорілася бурхлива дискусія. Вона стосувалася того, хто увіде в цей список, і якими критеріями відбору необхідно керуватися. У підсумку ми вирішили, що до цього рейтингу необхідно внести людей, які упродовж 2015 року виявили високу особистісні та людські риси. Серед редакційного колективу було проведено закриті голосування, і прізвища дванадцяти кримчан, які згадувалися частіше за інших, ми пропонуємо вашій увазі.

Геннадій Афанасьев. На думку редакції «Крим.Реалії», 25-річний фотограф із Сімферополя здійснив найнесподіваніший і мужній вчинок року. Геннадій є одним з чотирьох кримчан, заарештованих російськими силовиками у справі «кримських терористів». Спочатку він пішов на угоду зі слідством, визнав свою провину й отримав сім років позбавлення волі. Проте на суді над Олегом Сенцовим та Олександром Кольченком 31 липня Афанасьев несподівано відмовився від своїх свідченів і оголосив, що обмовив своїх товаришів під тортурами. За словами його адвоката, після цього вчинку за вказівкою ФСБ відносно Геннадія почалися арешти одного з лідерів кримських татар Ахтема Чайгоза. За словами голови Меджлісу Рефата Чубарова, погодившись на цю посаду, Наріман опинився в дуже вразливому і небезпечному становищі. Однак він не побоявся очолити Меджліс у Криму і наразі є найбільшим публічним представником кримськотатарського національного руху, який залишається жити на півострові і не збирається звідти їхати.

Мустафа Джемілев. Уповноважений президента України у справах кримськотатарського народу залишається вірним своїм принципам і послідовно виступає за повернення Криму під контроль України. Цього року він провів десятки, якщо не сотні, зустрічей з дипломатами різних рівнів, на яких інформував їх про ситуацію на півострові і релігійну громаду, піддаючи себе численним ризикам.

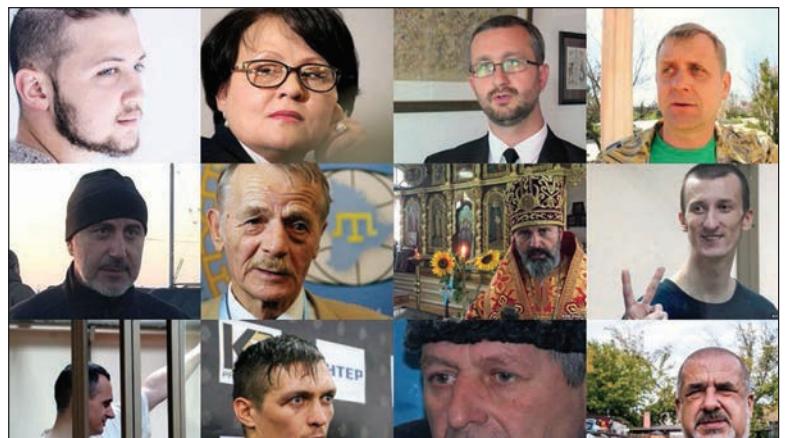
Олег Зубков. Власник ялтинського зоопарку «Казка» і сафарі-парку «Тайган» був активним прихильником «кримської весни» і навіть пропонував назвати одну з вулиць Сімферополя ім'ям Путіна, однак це не вберегло його від пресингу і тиску з боку російських силовиків. Весь рік він відбивався від нападок російських перевіральних органів. Навесні Россільгостпнагляд звинуватив його в контролі та завадінні тварин, а в грудні російська прокуратура завела на нього справу за побиття співробітника «Тайгана». 11 грудня його засудили до 3 років позбавлення волі умовно. Однак кримський «цар звірів» вирішив не здаватися і повідомив, що проукраїнські налаштованих ко-

ристувачів соцмереж розкритикували журналістку. Однак вона у відповідь сказала, що для неї розвиток культури її народу є головним пріоритетом, заради якого можна йти на компроміси з владою. Однак відносини російського керівництва Криму з Лілею Буджурою не можна назвати дружніми.

Ленур Іслямов. З березня 2014 року кримськотатарський бізнесмен намагався утриматися в Криму на плаву і навіть на кілька місяців зайняв пост вице-прем'єра в уряді Сергія Аксёнова. Однак після того, як російська влада Криму закрила його головне дітище – телеканал АТР, він став радикальним противником дій Росії на півострові. Іслямов – це фактично головний ініціатор і лідер «громадянської блокади Криму». Його участь у цій акції гукнулася кримськотатарському бізнесмену втратою баатарів активів на півострові і в Росії. Однак це його не зупинило, і він говорить, що він і його соратники готують «морську блокаду Криму», суть якої вони поки не пояснюють.

Архієпископ Климент. За інформацією правозахисних організацій, більшість релігійних конфесій та громад Криму не змогли пройти переє регистрацію і зазнали гонінь з боку російських спецслужб. У цих складних умовах Архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент продовжує жити і служити на півострові. Він намагається зберегти УПЦ Кіївського Патріархату на півострові і релігійну громаду, піддаючи себе численним ризикам.

Олександр Кольченко. 25 серпня Північно-Кавказький окружний військовий суд Ростова звинуватив сімферопольського анархіста у складні терактів і виніс суворий вирок – 10 років колонії суворого режиму. Коли суддя зачитував це рішення, Олександр посміхався, а після оголошення вердикту разом зі своїм товаришем Олегом Сенцовим заспівав гімн України. У своєму останньому слові Кольченко сказав, що кремлівський режим наближає свій кінець, кидаючи його та інших політичних активістів до в'язниць. За його словами, ті 85 відсотків населення Росії, які зараз підтримують президента, спостерігають за вчиненням несправедливості, рано чи пізно скинуть Володимира Путіна.

Олег Сенцов. Вирок, винесений кримському кінорежисерові, вразив світ своєю жорсткістю. За рішенням Північно-Кавказького окружного військового суду він має відсидіти в колонії суворого режиму 20 років. Однак Сенцов стойно переніс судовий процес і вирок, і в Україні став символом мужності й незламності. Ще за кілька місяців від вироку він сказав, що підготовлений вердикт йому не страшний. «Я не боюся цих загроз, і цей термін – 20 років мені не страшний. Я знаю, що епоха правління кривавого карлика у вашій країні закінчиться раніше», – наголосив Сенцов з-за грат.

Олександр Усик. 27-річного боксера із Сімферополя можна по праву назвати найуспішнішим кримським спортсменом року. У 2015 році він провів три бої, і всі вони завершилися перемогою. Востаннє він виходив на ринг 12 грудня. У цей день він нокаутував кубинця Петро Родрігеса і вчетверте захистив титул інтерконтинентального чемпіона WBO.

Ахтем Чайгоз. Практично весь рік заступник голови Меджлісу пропівів за гратах. 29 січня він прийшов на допит до Слідчого комітету, де б

Я — ТВОЯ СТИНА!
 Чом з тобою ми розсталися?
 Я, Кохана, не збагну.
 Ще холодний сніг не станув,
 Як пішов я на війну —
 З журавлиними ключами,
 Поміж «Гради», «Буки» й «Смерч»,
 Березневими ночами
 Оминаю панну-Смерть.
 Нам шляхи — то гостре лезо,
 Кроки схібів — оступився,
 Свищуть кулі між берези,
 Та не соком ворог впівсь —
 Демон спрагло крові прагне,
 Витиска всю дику лють,
 За плечами, Любя, янгол,
 Помолись лиш, не забути!
 Запали йорданські свічі,
 Був я різним... відпусти...
 Коли сьома вже відсвітить —
 Всі згорять мої хрести...
 Не проймайся гірко плачем,
 Сльози тут мені — не лік,
 Ворон чорний небом кряче,
 Як веде зозуля лік.
 Чом же, Любко, ми не в парі?
 Розлучила нас війна,
 «Градом» нелюді ніку шкварив,
 Знай, що я — твоя стіна,
 Не пройдуть шакали ниці —
 Хай ся казять на крові!
 Ти лиш, Рідна, там молися
 І люби мене... й живи!

(Роман Лесюк)

ХТО Ж ТОДІ, ЯК НЕ ТИ?

Та вже йди, відпушу,
 Хоч душа — у надрив.
 Крізь завісу дощу
 Йдеш у ніч, до вітров,
 Що колишту в степах
 Непокірні чуби,
 Видуваючи страх
 З тих, що вже не раби.
 Нерозкилених мрій,
 Нерозкритих обійм
 Ти вже надто зустрів
 Лабіrintами війн.
 Між обувглих стін
 Твій простелиться шлях,
 Хтось воскрес на хресті,
 Хтось — помре для життя.
 Вкрали сонце і сни
 В ненародженых ще,
 В нас нема вже весни,
 Стерто мрій ущент,
 Надто сплаканих відві,
 Полинових гіркот.
 Ти зарадиш бід!
 Як не Ти, тоді хто?
 Час настас для борні,
 А війна — прагне жертв,
 Обіцяя лиш мені —
 Обминатимеш смерть!
 Затули небозід
 Від розпечених куль,
 Чорні хмари розвій
 На своєму шляху,
 Відчини в день новий
 Двері нашим синам,
 Лиш благаю: живи!
 Лиш з Тобою — весна...

(Наталія Крісман)

ЧАС ПРОЗРІТИ!

Україно моя, прокинься!
 Чом ти лихо своє присипала?
 У церковних старі дзвіниці
 «Від лукавого збав!» волають.
 Чи не бачиш біди страшної?
 Чом не б'еш до небес набати?
 Хтось із чорною вілзі душою
 В нашу хату і душить матір.
 Я не маю образ на діток,
 Хоч якої б не були раси,
 Коли шлють їх на смерть, роздітих,
 Ti, що звуть себе «вища каста».
 Ti, в яких метастази в душу
 Запустила облуда хтива,
 Аби знищити світло сущє,
 Злом засіяти наші ниви.
 Українонко, неенько люба,
 Чи терпіння ще вдосталь
 в скринях?
 Бо підступна змія вже губить
 Немовлят у твоїй яскіні...
 Нуго зайд виганяй з оселі,
 Всеньку нечисть бери на вила,
 Твої діти — могутня скеля,
 Твоя віра — невтомні крила!
 В наших скринях запасів досить,
 В наших душах — по вінця світла,
 Час спалити усю коросту,
 Час прозріти!!!

(Роман Лесюк)

ДО ЗБРОІ!!

О мій Коханий, ця війна
 Зафарбуvala небо в чорне.
 Чия, скажи, у цім віна,
 Що над тілами кружить ворон?
 Тілами тих, з ким вчора ще
 Одну на двох палив цигарку,
 З ким під одним дрімав плащем...
 Чого життя людське є варте?!

Ця кров'ю скроплена земля
 Щодня ковтає нові жертви,
 А в матерів вже й сліз нема —

Ридають лиш свічки у церкві.
 О мій Солдате, де просвіт
 У цій масакрі братовбивчій,
 Де над онуком плаче дід,
 Де смерть щомить нам зрити у вічі?
 Нема одвіту, є журба,
 Що оповила землю й небо,
 Й німі ридання на гробах...
 Та вірмо, Брате, жити треба —
 Заради того, щоб земля,
 Котра зродила нас з тобою,
 Не стала тінню від Кремля...
 Борімось, Брате мій! До зброй!!

(Наталія Крісман)

Я ЗМУШУ ТЕБЕ ЖИТИ!
 я — мов струна
 крізь неба синь напнута
 нам ця війна
 у серце влізла спрутом
 нема вже сліз —
 злизало їх вітрами
 я йду услід
 твої зціляти рани...

Наталія Крісман
Роман Лесюк

Збудімо волю в наших генах,
 Й во ім'я Сина та Отця —
 Народ воскресне, наче Фенікс!
 (Роман Лесюк)

МИ СТАЛИ ЗРЯЧІ!

На шмаття порвали
 Живу плоть землі без наркозу...
 Ви — гірше навали,
 Що всілась на нашім
 Порозі.
 Чи розум
 Згубили
 У пошуках більшого скарбу?
 Чи наші могили
 Ваш зір задурманений
 Ваблять?
 Радієте
 Зрадам,
 Скривавлені шкірите паши,
 Одне лиш зарадить
 Тим, в кого душа
 Запропаща.
 Хоч важче
 І важче
 Впізнати під масками лиця —
 Та стали ми зрячі,
 Вже бачим нутро ваше
 Нице.

Не бояться шин і
 Попелиш?
 Близче,
 Щораз близчає відплата
 За довір'я, втоплене в багні,
 Гнів судомить плоть —
 вбивають брата
 В цій, ніким не визнаній,
 Війні.
 У вогні
 Горять тіла і танки,
 Синь у неба вигоріла вщент,
 Тут би й Бог із відчаю заплакав —
 Степ залив скривавленим
 Дощем.
 Доки ще
 У батьківському краї
 Нам у низких милості благать?
 Сталі інші. Хата вже не скраю.
 Зачекались шини
 До багат!!!

(Наталія Крісман)

ДО ПОВСТАННЯ!
 Зоре ясна, галактична,
 Світе білий, непізнаний,
 Зазираєм в неба вічі —
 Навіть в нім наскрізні рани.
 Двері раю — наче плити,

МЕЧ ЗАГОСТРЕНО!
 (роздуми про наболіле)

В Лету канули світлі mrії,
 При дорозі кобила рже,
 Шляхом битим одні повії,
 Були леді? Коли, невже?
 Так підступно, немов навмисно
 Під світанок лиш сниться рай,
 Тоді й рак на горі присвісне,
 А став зрання — жона стара...
 Ось припил до губи окурок,
 Граблі знов ті самі, чому?
 Мов хто порчу наслав: ми здуру,
 Лиш звільнівшись, —

назад в тюрму.

Хоч за щастям весні вік у чергах,
 До прилавку дідем — олжа,
 До хоромів закріті двері,
 Краці з крацих... в гробах лежать.
 Ну а тих, хто народ свій зрадив, —
 Не злякують ѹусі чорти,
 Диво з див — саме їм у владу
 Влізти знов понад все кортить.
 Чи мудріші за нас, хитріші,
 Розгадали буття закон,
 Чом їм терпіть,

Всевишній?

Оні де у святих з ікон?..

Де, ну де Справедливість можна

РАБСТВО У ГЕНАХ ЛІКУЮТЬ ПОВСТАННЯМИ!

Так називається книга поетичного подружжя — львівської правозахисниці Наталії Крісман (поетичне псевдо Валькірія) та поета-франківчанина Романа Лесюка, яка нещодавно побачила світ. Вірші цих поетів навіяні волелюбними вітрами Революції гідності, лунали на багатьох Майданах по всій Україні, лягали в основу відеокліпів, які транслювалися по телебаченню, десятків пісень, друкувались у численних колективних збірках, газетах і журналах, на Інтернет-сторінках та полюбилися тисячам українців. У збірку також увійшли вірші про Україну, написані Романом під час перебування ним у зоні АТО, і Наталією, коли вона чекала свого чоловіка з війни, разом з їхнім дворічним сином Матвієм, якому й присвячується ця книга... «Поет — наче промінь крізь темін, що тне всі тенета системи, не мовкне, не гасне, не гине, поєт — наче совість Людини...» — так кажуть про своє призначення автори цієї книги, які виборюють кращу долю для свого сина словом і зброєю, і вірять у щасливе майбутнє Вільної України.

повіч — невже
 цей хрест під силу жінці?
 війна ножем
 мене на половинки
 впаду у сніг
 згасити біль зневіри
 жорстокий світ
 мов серце живцем вирвав...
 повіч — за що
 сумні в синючка очі?
 де кат пройшов —
 земля цвісти не хоче
 дай, Отче мій,
 нам сил здолати звіра
 війни вогні
 залий дощами миру!

Убивці,
 Вже досить
 Нам рвати живцем пуповини,
 Хоч голі та босі —
 Та ми є майбутнє
 Вкраїни!
 Насіння
 Протухле
 Навесну зродити не зможе...
 Зміцнili ми духом,
 Та завтра
 Залежить від кожного!

(Наталія Крісман)

МОЛІСЬ!!!

Горить вогнем осінній лист
 I срібло в'лося у скроні,
 До тебе прагну, як колись,
 Та я далеко — край бороню.
 Ми й не помітили, коли
 Весна любові в нас минула,
 Бо нині — «Гради» та стволи
 У душу пащи чорні тулять.
 Чом наши мрії не збулись?
 Не встигли спити й келих щастя?
 Зламало Зло планетну вісь,
 На черепки весь світ зменацька...
 Десь там, у травні — наш вокзал,
 Де, наче сироти, ви з сином,
 Я ж — на Донбасі, як лоза,
 Під ста вітрами гнуся сивий.
 Комусь пелюстками троянд
 Мощено шлях в морозні зими,
 А нам — і влітку від утрат
 Серця у стигмах болю стигнуть.
 Комусь чомусь все сходить з рук,
 Хоч руки ті по лікті в крові,
 А нам, безвинним, — чорний крук
 Відце смерть в холоднім рові...
 Та ради сина, світлих мрій
 Розлука наша того варта!

(Роман Лесюк, пішов добровольцем...)

ЗАЧЕКАЛИСЬ ШИНИ

ДО БАГАТЬ!
 Розпинають душу України
 На хрестах лукавства та незгод,
 Хтось за смерті тиця —
 скarb у скриню,
 Інші — попідтинню,
 Наче зброд.
 Зброя
 Не стріляє, заржавіла,
 «Право сили» — вільних у ярмо,
 Хто й за що обрав нас бути ціллю?
 Зради спис уп'яся
 Під ребро...
 Чи народ
 Бездухий, мов отара,
 Що іде впокорено під ніж?
 Чи імущі-власть такі бездарні —

Нам відкрити їх — брак сили,
 Кревці людської пролито
 Аж по вінця, Боже мілій!
 Рвем терпець свій семижильний
 Териконами Донбасу,
 Хто війну наворожив нам?
 У чий тепер ми власти?
 Вкотре люд на роздріжжі,
 Плоть судомить від агонії,
 Без ножа по серцю ріжуть,
 Ми ж — мов діти безоборонні.
 Правди паростки — як волос,
 Пошматовані в вітришах,
 Чи почує хто наш голос
 На вселенських попелищах?!

(Роман Лесюк)

У МЕНІ ЗРОСТАЄ СПРОТИВ...**А В ТОБІ?**

чорна вежа в небо вие
 рухнув світ,
 виповзають чорні змii
 з-під воріт,
 проникають у шпарини
 поміж чвар,
 щоб збагнула ти, людино,
 чого варт
 і життя твоє, і воля
 понад все,
 коли тіло дух свій кволий
 дель несе,
 і не бачить очі Суті
 між облуд,
 коли хтось на імення «путін»
 вершить суд...
 чорна вежа стрепенулась
 від утрат,
 в душу цілять чорні дула —
 і це не гра,
 хтось лихий не для забави
 розхитав
 вісь земну, хоч молим «збав нас,
 Боже збав!».
 чорна вежа у скрототі,
 чорний біль...
 у мені зростає спротив,
 а в тобі?

(Наталія Крісман)

Віднайти нам між цих облуд?
 Меч загостreno, виліз з ножен,
 Вже готовий звершити Суд!

(Роман Лесюк)

**ЗАРАДИ ЖИТТЯ
 Й ТИ БОРОТИСЯ МУСИШ!**

Розстріяне небо,
 Криваві світанки...
 Ти думав, повз тебе
 Пройдуть вражі танки
 I сліду не лишать
 На твому обійті?
 Поглянь — попелищем
 Вже й небо нависло.
 Війна — мов повітря —
 Просякла легені,
 Обувглиним листям
 Встеляє всю землю,
 I жодної ніσі
 В душі не лишила,
 Де б стало світліше
 Від світі надмогильних...
 Війна зазирає
 До віч нам зловісно,
 Героїв — до раю,
 У небо пречисте,
 Де янголи крильми
 Розвіють всю теміні.
 Найкращих — в могили,
 На жаль, безіменні...
 Війна — всюдиєща.
 Не пробуй сковатись!
 Поглянь в свою душу —
 Там постріл гарматний
 Залишив кіптяву
 Нестерпно-ядучу...
 Це сон чи уяв?
 Ні, дійсність болюча,
 Реальні, як слози
 Вдовиці над гробом,
 Що втратила розум
 Й оперта для Роду,
 Але віднайшла
 Силу духу незламну,
 Бо замість «прощаї!» —
 Лиш «Героїв Слава!»...
 Ти досі не віриш,
 Що сонце не згасне,
 Р

СВЯТИЙ МИКОЛА ДОБРЕ ЗНАЄ, ДЕ ДІТВОРА ЙОГО ЧЕКАЄ!

«Дарунки Святого Миколая» — під такою назвою 18 грудня відбулося свято в муніципальному загальноосвітньому закладі «Школа-колегіум» міста Алушти, на якому нам пощастило побувати, завдяки запрошеню Ольги Григорівни Противенської — директора школи-колегіума.

Діти, чекаючи святого, вчили віршики та голосно їх декламували на останній репетиції перед самим початком свята.

...Миколаю,
я тебе чекаю!

Тебе люблю! Тебе кличу,
Святий Миколаю!
Святий Отче Миколай,
Нашу хату не мий!

Ірина Петрівна Дяченко та її 3-А клас разом з батьками підготували захоплюючу святкову виставу. Святковий захід розпочався піснею про Микола, яку написала вчитель музики Людмила Іванівна Целікова, а виконав хор третьокласників. Перевовнений актовий зал школи, учні молодших класів іхні батьки були зачаровані тим дійством, яке відбувалось на сцені. Як кажуть, діти з часом виростають, і добра казка зникає, а Миколай залишається. Головне, про нього не забувати, і він обов'язково приде. Учні школи-колегіуму добре знають: щоб отримати від Миколая подаруночок, треба добре вчитись, не забувати рідну мову, рідну віру та бути чесними. Свято привчає дітей, що найбільше щастя в житті — творити добро.

...Лиш раз таке буває,
Господь небо відкриває
І на землю поспішає Миколай.
В кожну хаточку, домівку,
Чемним дітям під ялівку
Ласку Божу залишає

Миколай.

У Криму і раніше свято Миколаєв проводили лише в школах, де були українські класи, а сьогодні це стало зовсім не «модним». Адже все повертається до того, що тепер головним святом для дітвори, для юних піонерів-ленінців, стане день народження дідуся Леніна. А піонери не вірять у чудеса Святого Миколая! І тому для нас запрошення в Алушту на традиційне українське свято, цей телефонний дзвінок був як дзвінок від самого Миколая-чудотворця.

Постілкувавшись з Іриною

Будівля Алуштинської школи-колегіуму

Сцена з вистави

Петрівною Дяченко, яка не тільки класний керівник 3-А, а ще й заступник директора з виховної роботи, ми довідалися, що сценарій писали при свічках, у той час світло в Криму відключали, і ніхто не був упевнений, чи буде можливість провести свято. Та Ірина Петрівна разом з активом класу продовжувала готовуватись до приходу Миколая! Він ніколи не підводив дітвому і всі 17 років приходить до учнів школи-колегіуму.

День Святого Миколая —

це добре і світле свято, яке змушує людей вірити в диво. Диво — це те, що директор школи Ольга Григорівна Противенська зберегла викладання української мови як предмета від I до 11 класу. Диво й те, що в оформленні класних кімнат присутні стендди, написані українською. Українську мову ми чули не тільки на свята, а й під час перерви, у спілкуванні між учнями, батьками та вчителями.

Вдалося зберегти колектив — педагогів, батьків та учнів. І коли свого часу, після року навчання без

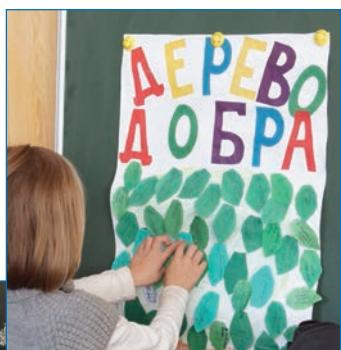
підручників, поставили питання на голосування, якою бути школі, як хоч якось зберегти те, що напрацювали, ще починаючи з 1998 року, то всі батьки одностайно проголосували за обов'язкове викладання української мови для понад трьох сотень учнів колегіуму.

Це не означає, що в школі немає проблем. У Криму тепер проблеми на кожному кроці... Просто батьки, учні і вчителі добре пам'ятають, що Святий Миколай допомагає тим, хто робить добро.

А свято між тим тривало, і казкова обстановка та майстерність юних акторів зроби-

ли його незабутнім як для батьків, так і для учнів. В українських школах Криму в усі часи у святі Миколая брали участь діти, незалежно від їхньої національності та віросповідання. Айше Сеферова та Іван Боровик зіграли сценку про братика та сестричку, які шукають Святого Миколая. Вони хотіть попросити у Чудотворця не цукерок і не іграшок, а щоб він зробив так, аби видужала їхня бабуся. Дітям допомагають відшукати Миколая Білочки (Ганна Распопова), Зайчик (Андрій Рибалко), Ангел (Злати Дороніна). Хітра Лисичка (Валерія Рогозіна), Вовк (Роман Когут) та Баба Йошка (Катерина Воронко) і Кіт (Савелій Єрохін) намагались перешкодити малюкам, але й вони у фіналі усвідомили, що добро завжди перемагає зло.

Сповнено перешкод, пригод і несподіванок була дорога до добра. Глядачі

О. Г. Противенська

I. П. Дяченко та Л. І. Целікова з своїми вихованцями

Фото В. Качули

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'яtnicі виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

О ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

